

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
10. szám

Főszerkesztő
Szele Béla dr.

Péntek
1933. évi január 13

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátak rékpénztári számlánk száma 12.174. — HIRDETESEK díja 6 lej, szövegoldalón 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Le az adókijárókkal! — mondják a kolozsvári háztulajdonosok

A mai kormányválság különös jellege

Ezt a válságot, mint ennekeltte is nem egy válságot már, ismét katonák robbantották ki.

A katonáknak Románia közigazgatási és politikai életében példátlanul nagy szerep jut. A törvényhozás két házában egymásután sorakoznak a generálisok és ezredek, mint honatyák. A megyeházák élén mindennapos látvány az uniformis. Kormánykiküldöttek az állami közigazgatás minden ágában sokszor főrangú tiszték.

Minden tiszteletünk és nagyrabecsülésünk a haderőé, amely — szakértők mondják — Európa legkiválóbb katonai formációi közé tartozik. De azt távolról sem tudjuk megérteni, mit keresnek a közéletnek viharos fórumán a tiszték? Nem találjuk magyarázatát, miért kell a fővárosi rendőrség élén ezredesnek állnia? Mi szükség arra, hogy a szigurancát egy tábornok igazgassa? Mi indokolja azt, hogy a vasut ügyei fölött generális vezérkedjék? Mi hasznos volt abban, hogy a postánál éneken át magasrangú katonatiszt volt az ur? Miért kell általában és mindenütt a közintézmények minden fájánál a hadseregnek vezető szerepet játszani?

Messziről, egy külföldi számára úgy nézhet ki a dolog, mintha Románia militarizált ország lenne.

Már pedig ez a látás távolról sem lehet kellemes és hasznos Románia szempontjából.

A nyugat már régóta száműzte a hadsereget a politikából.

Száműzte és ezzel egyben fel is szabadította. Mentessítette mindazoktól az indulathullámoktól, amelyek a politizálásnak természetszerű következményei.

Romániában ennek a helyzetnek éppen az ellenkezője a valóság.

A katonatisztek kiszámíthatatlan célzattal és kiszámíthatatlan akaratból valóssággal előzölnek az államélet minden ágazatát. Nem hisszük, hogy ezzel a hivataluktól merőben messze álló tevékenységgel sokat használnának a köznek, a mely ügyeinek intézésére bizonyítvánnyal kiálló és feddhetetlen polgári személyiségeket tud korlátlan számban kiküldeni. Észel szemben e katonai hivatalnokok sokat ártnak önmaguknak s magukon keresztül az egész hadseregnek, mert belekeverednek a napi politika hitvány küzdelmeinek sodrába, ellenfeleket szereznek, győznek, de gyakorta vesztenek is, megfosztják a hadsereget a pártokivültség és pártfonettség nimbuszától s politikai hovatartozandóság szerint szemben álló csoportokra bontják a honvédelem szerepét.

Ezért van az, hogy a köztudat egyik rétege szerint a tisztikar jelentősebb csoportja liberális. Másik rétege szerint viszont nemzetiparasztpárti. A harmadik csoport Averescuhoz tartoznék. Valószínűleg Györgyének is meg vannak a maga hívei.

Azok a szenvedélyek, amelyek megbontják a polgárság tömegét, megbontják az egyazon társadalmi érdekszférába tartozó tisztikart is.

Merőben érthetetlen, indokolatlan jelenség.

A kormány mai válságában a tábornokok döntő szerepe a legszomorúbb tünet. Szeretnék, ha a tiszték a jövőben elveszíteneik politikai és közigazgatási szerepüket.

Mindenki a maga mesterségét folytassa.

Pop Cicio, vagy Vajda lesz a miniszterelnök?

Titulescu buzgón, de egyelőre kevés reménnyel közvetít — A végzettségbe nyulik a kormányválság — Mihalache engesztelhetetlen

Élesedett a helyzet a belügyminiszter és a rendőrfőparancsnok között
Maniu feltétlenül távozik a kormány éléről

Bukarest, január 11.

A válság — a gyors megoldás minden égető szükségessége ellenére — elhúzódik. Szombatról hétfőre, hétfőről keddre, keddről szerda éjszakára halasztódott a dolgok. Most már legfeljebb csüörtökre következhetik be a kibontakozás.

Ennek a huzavonának kétségtelenül az az oka, hogy a kormány egysége a lemondás kérdésében megbomblott. Azt ugyan mindenki, még Titulescu is elismeri, hogy a belügyminiszternek a bukaresti rendőrfőkapitánnyal támadt konfliktus kérdésében igaza van, azonban azt már többen túlzottnak találják, hogy a kormány ez incidens miatt visszavonuljon. Legtöbben azt vallják, hogy elintézhető a probléma másképpen is. Fegyelmi

uton meg lehetne büntetni Marinescu ezredest. Esetleg fel is lehetne függeszteni. De semmiképpen sem kormányválságot provokálni.

Mihalache azonban, úgy látszik, mélyen meg van bántódva. Tökéletes elégtételt akar.

Az a kérdés most, hogy a kormány többi tagjai milyen mértékben vállalnak szolidaritást Mihalacheval, ha az nem enged karakán magatartásából? Megtagadják? Ez esetben elmarad a kormányválság. De a kormánypárti egységének mindörökre oda. Nem tagadják meg? Ez esetben megy a rendszer.

Sorsunkon ez nem sokat számít.

Egyik rendszer megy s jön a másik.

Élesedik az affér

A keddre kitűzött „döntő értekezletek” sorra elmaradtak. Nem tartották meg a kormánypárt elnöki tanácsának összejövetelét sem s az éjszakai minisztertanácsot sem. Elhelyett Titulescu folytatta stereotip munkáját: buzgón autózott egyik lakásból a másikba. Egyik minisztertől a másikig. Közvetített.

Az eredményt egyelőre sejteni sem lehet.

Ellenben nyilvánvaló az, hogy a belügyminiszter és a rendőrkapitány között az ellentét kiélesedett s meglehetősen felderítő személyi térre csapott át. Így a „Dreptatea”, a kormány hivatalos lapja, amely néhány nappal ezelőtt oldílas dicsőítő cikket hozott a rendőrprefektus kiváló tevékenységéről (akkor még azt hitték, hogy elcsaphatják az ezredest, dicsérték hát agyafőbe), ma vastag betűkkel közli olvasóival, hogy a szóbanforogó cikk nem szerkesztőségi közlemény, hanem fizetett hirdetés volt.

Ez valóban példátlan. Reklám a rendőrség tevékenységéről! Vajon ki fizette?

S nem kevésbé példátlan, hogy a kormány hivatalosa egyik nap oldalas, cikkszerű anoncot közöl a kabinet egyik alantas szervének működéséről s a másik nap bejelenti, hogy nem vállal felelősséget közleménye tartalmáért.

S a legpéldátlanabb az, hogy egy hivatalos csak pénzért vállalkozik egy állami intézmény magasztalására.

Különben Marinescu ezredes nyilvánosan cáfolja azt, hogy a cikk fizetett reklám volt.

A helyzet élesedésére mutat az is, hogy ma kormánykörökből azt kürtölik világga, hogy a rendőrprefektus újév napján

a kormány összes tagjainak küldött üdvözlét, kivéven közvetlen felettesét, Mihalachet.

A rendőrprefektus viszont azt tudatja, hogy amennyiben személyi gyűlölködsérről lehet szó, annyiban csak az ő részéről van sérelem.

Többek között, említi fel, mikor Mihalache visszatért Athénból, a perronon nárazókókkal sorba kezet fogott, csupán ömlelt el tüntető közönnyel. Tehát nem gratulálnak egymásnak és nem kezelnek egymással.

Nem érzékeny gyermekek haragja ez. Hanem magas politika.

A KIRÁLY BUKARESTBEN
Egyébként szerda este újabb minisz-

tertanácsot hívtak egybe, amelyen ismét „véglegesen” dönteni fognak a válságról. Valószínű, hogy a sürgető helyzetben az udvar is sokalja már a huzavonát, mert a király várakozóan megvárja a színpadi tartózkodását és ma Bukarestbe érkezik. Így csüörtökre valóban meg kell lennie a megoldásnak.

Goga, aki Bécsben üdült, szerdán szintén visszaérkezik a fővárosba.

Amennyiben a krízis úgy oldódik meg — amit mi, ismételjük, valószínűtlennek tartunk —, hogy a kormány a helyén marad, annyiban a király a közvélemény előtt valami jelentős gesztussal fogja dokumentálni a kabinet iránti bizalmát. Ugyanis abból a tényből, hogy a király oly könnyű szívvvel engedte két katonatiszt miatt a kormányt a válság útjára, oda lehetne következtetni, hogy az udvar bizalma Maniuekban nagyon fogyatékos.

A Duca vezetése alatti liberális párt mára összehívta végrehajtó bizottságának ülését.

HA MANIU ELLENZÉKBEN LESZ...

A Curentul ma — állítólag bonnfentes forrásból — arról értesül, hogy amennyiben a kormánypárt távozik és ellenzékbe megy, annyiban harci programja az alkotmányosság kérdése lesz, ami a dolog természeténél fogva a dinasztával szembenálló küzdelemmé éleződne ki.

Különböző sajtóorganumok nem akarnak hitelt adni ennek az értesülésnek s leszögezik, hogy ha a nemzeti-parasztpárt a harcnak erre az útjára tévedne, ezzel csak az országnak okozna mérhetetlen károkat.

Újabb személyi kombinációk

Bukaresti szerkesztőségünk legutolsó jelentése a krízis további elhúzódásáról számol be. Ma reggel kilenc órakor Mihalache és Madgearu Maniuhoz mentek, a fivel két óra hosszat tartó tanácskozást folytattak. Utána Maniu Popiviciával, Titulescu pedig Mironescuval tárgyalt. A döntő minisztertanácsot, valamint a kormánypárt elnöki tanácsának ülését e pillanatig nem hívták össze.

Az Adeverul értesülése szerint Maniu és Mihalache feltétlenül távoznak a kormányból, azonban mindin-

kább erősödik az a nézet, hogy a nemzetiparasztpártnak az uralmat nem kell otthagynia. A jövőben miniszterelnök Pop-Cicio István vagy Vajda Sándor lesz.

Ha sem Vajdával, sem Pop-Cicioval nem sikerülne a kormánypárt uralmát fenntartani, akkor Titulescu megpróbálkozik a koncentrációs kabinet összekalapcsolásával, ennek sikerültére azonban kevés a kilátás, mivel a Duca vezetése alatti liberális párt nem akar az együttműködésnek.

A kolozsvári kereskedők akciója

Az új vámtarifa-tervezet fantasztikus arányban megdrágítaná az életet

Kolozsvár, január 11.

A kolozsvári kereskedők mozgalmát indították az új vámtarifa-tervezet megváltoztatására. A Kereskedő Tanács és a Kereskedelmi Kamara részvételével memorandumot készítenek benyújtani a kormányhoz. A memorandum felhívja az illetékesek figyelmét a tarifa-tervezet tartóhatatlanságára.

Kirívó és antiszociális hiba a tervezetben például a közszükségleti cikkek vámjának olyan rettentő mértékben való emelése, hogy az eddigi árak tisztesítését is meghaladná csak maga a vám, amennyiben valóban életbeléptetnék. A kolozsvári kereskedők remélik, hogy föltétlenül szükséges mozgalmuk országos jellegűvé válik.

Végleg leépítik a temesvári dohánygyárat

Égyelőre 30-40 százalékos munkásredukció készül

Temesvár, január 11.

A temesvári dohánygyár munkásai között nagy szorongás lett úrrá. Állítólag egészen megbízható körökből eredő információ szerint az utóbbi időben már amugy is nagyon mérsékelt termelő dohánygyár újabb „megtakarításokra” készül, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy rövidesen újabb munkástömegek elől vonja meg a munkát.

A temesvári dohánygyár évekket ezelőtt még egyik legnagyobb vállalat volt az országnak. Pár évvel ezelőtt, nem tudni miért, lassu halálra ítélték. Azóta semmit sem kap, ellenben mindent elvesznek tőle, amit lehet. Pompás és modern gépeinek nagyrészt Bukarestbe szállították. Az utóbbi időben már csak az olcsóbb fajta cigaretták gyártására volt be-

rendezése. Legelőkelőbb cigarettája a „Carpati” volt. Régi kapacitásának alig egynegyedével dolgozott, de még ilyen formában sem hagyják tovább élni.

Állítólag a még megmaradt munkásáradat 30-40 százalékos csökkentésére készülnek.

Temesvár társadalmi és szociális életére ez az újabb munkáselbocsátás óriási csapás lesz. A gyár ugyanis eddig egyike volt az ország legszociálisabb nagyvállalatainak. Saját elemiiskolát, ovodát és csecsemőotthont tartott fenn, fürdő, mozi és sportpálya állott az alkalmazottak és a munkások rendelkezésére. Volt kaszinója és beszerzési szövetkezete. Most mindezek a szociális intézmények megszűnnek. Temesvár munkássága szegényebb lesz velük, ellenben gazdagabb lesz a munkanélküliekben.

Nyolcra emelkedett a bukaresti vasúti katasztrófa áldozatainak száma

Összehívták a vasutelnökségének ülését. Átír a bukaresti állomástönök őrizetbe vételéről

Bukarest, január 11.

Bukarest legnagyobb állomásán, a Gara de Nordon lezajlott vasúti katasztrófa még mindig változatlan izgalomban tartja közvéleményt, amely szigorú vizsgálatot és a hasonló szerencsétlenségek megelőzését követeli.

A katasztrófa halottainak száma mára nyolcra emelkedett, mert két sebesült a kórházban meghalt.

Az áldozatok között egyébként erdélyi nincsen.

Mirto közlekedésügyi miniszter a szerencsétlenséggel kapcsolatban mára összehívta a CFR elnöki tanácsának ülését.

A hivatalos vizsgálat véglegesen megállapította, hogy a katasztrófa a Bukarest és Chitila között fekvő közvetítő állomá-

socska hiányos technikai felszerelése miatt következett be. Egyébként hivatalosan cáfolják azt a hírt, mintha a Gara de Nord állomástönkjét vagy bármelyik tisztviselőjét őrizetbe vették volna.

A NAGY HAVAZÁS MIATT A REGÁBAN ELAKADT A FORGALOM

A rendkívüli havazások miatt a regátban sok hegyűtt elakadt a forgalom.

Igy a Ploesti-Constanca szakaszon teljesen szünetel a közlekedés, Moldova és Bessarabia felé nem halad egyetlen szerelvény sem.

Megszünt az összeköttetés Bukarest és Giurgiu között is. A Jasiból Bukarest felé kiinduló 602-es számú személyvonat kénytelen volt Jasiba visszatérni.

Igy néz ki az első nemzetközi kormány-szerződés

Császárhúst szállítunk Angliába, de nem a Bánságból, ahol a sertést tenyésztik, hanem — Csernovitzból

Temesvár, január 11.

A kormány a híres Thompson angol téggyel szerződést kötött. E szerződés szerint egyelőre 75.000, majd később évenként 120 ezer darab Bacon nevű császárhúst szállítana Románia Angliába.

A kormány ezt a mennyiséget a Csernovitz melletti Burduieni állomásról akarja Angliába exportálni, ami azt jelenti, hogy az üzletből a Bánságot teljesen kizárják.

A kormányának ez a szállítási terve a bánsági gazdák körében hihetetlen izgalmat okozott.

Annál is sérelmesebb a kormányának ez a szándéka, mert

a császárhúshoz szükséges yorkshirei sertésfajta 80-90 százalékát románia-

ban a Bánság tenyésztí

és ennek a fajtának large white nevezetű alfaja, amely a legjobb császárhúst adja és amelynek szállítása névszerint és kifejezetten a szerződésben is szerepel, szintén tulnyomólag a Bánságból kerül ki.

Ugy a román, mint a magyar, sőt a többi gazdasági egyesületek is mozgalmakba kezdtek, amelyek az a célja, hogy a kormány módosítsa eredeti tervét és a szerződésben megállapított kontingensnek legalább is a felét bánsági állomásokon vágják és onnan exportálják.

Ebben az ügyben az érdekeltek megbi- zásából Lukács Jenő földbírók memorandumot is szövegezt, amelyet a Bánság parlamenti képviselői pártkülönbség nélkül a kormányhoz juttatnak.

Kettészakadt a gyorsvonal Bukarest és Brassó között

Izgalmas pillanatok egy közeledő személyvonat miatt

Brassó, január 11.

Tegnap éjszaka az a bukaresti személyvonat, amelynek éjszaka egy órákor kellett volna a brassói pályudvarra befutni, másfél óras késéssel érkezett be Brassóba.

A vonat utasai retteléssel perceket éltek át.

Az eredetileg hosszú személyvonat Alsó és Felsőtörös között kettészakadt. A vonat első fele továbbhaladt Brassó felé, míg a másik fele egyedül, mozdony nélkül maradt a pályán. Az elszakadt rész utasai hamar észrevették, hogy mozdony nélkül vannak.

meghúzták a vészféket, és megállították a mozdony nélkül maradt szerelvényt.

Az utasok között vasutasok is voltak, a kik felvilágosították az utasokat, hogy az igazi vészedelem csak most következik, mert a vonat után egy személyvonat jön, amelyet szabályosan elengednek a követ-

kező állomásról abban az esetben, ha a csonka gyorsvonal befut a brassói állomásra és így az utánuk jövő személyvonat menthetetlenül belerohan ebbe a vészteglő szerelvénybe.

Az utasok egyrésze leszállott az ott maradt szerelvényről, a pályatesten visszafelé ment, hogy idejében jelt adhasson a Bukarest felől jövő személyvonat mozdonyvezetőjének, nehogy az, az üresen a pályatesten álló szerelvénybe belerohanjon.

Erre azonban nem került sor, mert az elszakadt első rész mozdonyának vezetője észrevette, hogy a vonat hálsó fele le-

szakadt, a vonatot megállította, visszament az elszakított szerelvényért és behozta Brassóba.

A szerencsétlenséget az okozta, hogy az egyik összekötő kapocs, amely a kocsikat egymáshoz láncolja, elszakadt.

Vagy, vagy, vagy?

Az Atlantique pusztulásának okát a tűzvizsgálat nem tudja megállapítani

A tűz léskét tíz perccel a tűz keletkezése előtt még megvizsgálták

Páris, január 11.

Az Atlantique francia személyszállító luxusgőzös több napig tartó tűzét hétfőn sikerült eloltani a cherbourgi kikötőben. A lángok eloltása után hivatalos tűzvizsgálóbizottság szállt ki a szomorú hajóroncsra, hogy a pusztító tűzvész okát kiderítse.

A bizottság kedden délután végezte be a vizsgálatot és részben a megmentett személyzet kihallgatása, részben pedig a hajóroncsra végzett helyszíni szemle adataiból a tűz keletkezésének okára három feltételezt állított fel. Vagy rövidzárlat keletkezett, vagy gondatlanság történt, vagy pedig bűnös rosszakarat gyújtotta fel a gyönyörű hajót.

A bizottság kétséget kizárólag megállapította, hogy a hajó őrzőjára pontosan 10 perccel a tűz keletkezése előtt végezte el ellenőrző körutját s elhaladt az előtt az utasfülké előtt is, amelyben legelőször csaptak fel a lángok. Az őrzőjart semmi gyanús jelenséget nem észlelt és az utasfülké előtt sem vette észre a tűznek a nyomát.

A tűzvizsgálóbizottság végül azt is megállapította, hogy a hajó legénysége minden erőfeszítést megtett a lángok eloltására. Végeredményben az Atlantique pusztulásának végső okát nem sikerült megállapítani, mint ahogy a Georges Philippard tűzkatasztrófájának oka is ismeretlen maradt eddig a tengerészeti balesetek előtt.

A parlament korelnökének nem kell a parlamentárizmus

A francia szocialisták nem tűrik a fizetés csökkentését és a váme- cset, hanem a hadügyi költségvetés megszüntetését követelik

Páris, január 11.

A kamara és a szenátus a karácsonyi szünet után tegnap ült össze először. Az első ülésen Grosseneau korelnök elnökölt, aki nagyon érdekes megnyitó beszédet mondott. A korelnök mindenekelőtt az alkotmány revízióját követtele és pedig olyan formában, hogy

a jövőben a köztársasági elnök tekintélyére támaszkodó és a parlamenttől egészen független kormány vegye át az ügyek vezetését és a hatalmat.

A korelnök, úgy látszik, erősen szimpatizál egy németországi tekintéllyel, mint az olaszországi fasiszta diktatúrával és felvetette a maga ötletét, amely azonban a francia parlamentben nem nagy megértésre talált.

A francia kormány az ötlettel és ezzel a kívánsággal nem sokat foglalkozik, mert e pillanatban nagyon súlyos költségvetési bajai vannak. A költségvetési egyensúlyt a kormány ugyanis úgy akarja helyrehozni, hogy egyrészt a tisztviselők fizetését kívánja csökkenteni, másrészt pedig a fogyasztási cikkek vám- tételeit akarja jelentősen megemlíteni.

Ezzel a tervvel szemben különösen a szociáldemokraták opponálnak, de ennek a tervnek jelentős az ellenzéke a többi politikai pártokban is. A szociáldemokratáknak az a véleményük, hogy nem a tisztviselői fizetések csökkentése és az élet megdrágításával kell a költségvetési egyensúlyba hozni, hanem olyképpen, hogy a hadügyi költségvetés tételeit jelentősen megnyirbálják.

Bradiceanu bécsi román követ nem óhajt tanuskodni a lainzi inzultus bírósági tárgyalásán

Bécs, január 11.

Még a nyár folyamán történt, hogy a lainzi vadaskert egyik klubhelyiségének kertjében horogkeresztesek megtámadták Bradiceanu román követet és Fabri olasz ezredet. A támadásnak több tanuja volt, akik valamennyien a diplomáciai karhoz tartoztak.

A támadók kiletét a rendőrség megállapította, letartóztatta és azok még ma is vizsgálati fogságban ülnek.

Az ügyet nem lehetett letárgyalni eddig, mert sem a sértettek, sem pedig a tanuk

nem fogadták el a bíróság idézését azzal az indoklással, hogy ők területenkiülivis- got élveznek s így osztrák bíróság elő nem idézhetők.

A bécsi törvényszék vezető ügyésze beadványt intézett az államfőhöz, melyben előadta, hogy a sértetteket és a tanukat megidézni nem tudván, a horogkeresztesek ügyében az államfő rendel- je el a pertörleést.

Az osztrák köztársaság elnöke a beadvány ügyében még nem döntött, de semmi kétség, hogy a pertörleést elrendeli.

Tíz lok hideg van Görögországban

Athén, január 11.

A tél az enyhe klímájú Görögországban szokatlanul hevesen és ridegen köszöntött be. Az Athénbe érkezett jelentések szerint Észak-Görögországban nagy hóiharok tombolnak s a hőmérő helyenkint 10 fokkal sülyedt a fagypontra alá.

Gróf Bethlen István párisi követ?

Néhány hónap múltán Bethlen lesz a külügyminiszter

Budapest, január 11.

A Magyarország mai számában újabb cikk jelent meg arról, hogy gróf Bethlen István, Magyarország volt miniszterelnöke, visszatér az aktív politikába. A Magyarország úgy tudja, hogy Bethlen nem fogadta el a felajánlott berlini követséget és így

Gömbös most megkínálta a párisi nagykövetségi állással, amelyet Bethlen állítólag el is fogadott.

A Magyarország jelentése szerint Bethlen csak néhány hónapig marad Párisban, azután visszatér az országba és

előállalja a Gömbös-kormányban a külügyminiszteri tisztséget.

A lap úgy tudja, hogy január 29-én Bethlen és Gömbös együtt mennek le a debreceni nagygyűlésre és ez alkalommal bucsuzik el Bethlen Debrecenről.

Ezzel szemben a késő délutáni órákban a miniszterelnökség sajtóirodája cáfolatot adott ki, amely szerint a felmerült kombinációkból egyetlen szó sem igaz. Ezeket a híreket, — mondja a cáfolat, — azért lánsszították, hogy Bethlen és Gömbös jó barátsága közé ékeztessenek és a két politikus között ellentétet szítsanak.

Bűnügyi mérleg dióhéjban

Nagyvárad, január 11.

A nagyváradi sziguranca és a nagyváradi törvényszék ügyészsége most készült el múlt évi teendői munkásságának mérlegével.

A sziguranca jelentése szerint az elmúlt évben 126 embert tartóztattak le kommunista propagandának gyanúja miatt s a letartóztatottak közül 71-et kihallgatás után szabadlábra helyeztek. A vármegye területén pedig 30 embert tartóztattak le kommunizmus miatt.

Az is kiderül a sziguranca múlt évi jelentéséből, hogy összesen 87 ember követett el tiltott határátlépést. Ezek közül 29-en Magyarországról szöktek át a román határon.

A nagyváradi ügyészségre 1932. folyamán 5200 feljelentés érkezett. Bűnügy kerek 50 százalékkal volt több, mint 1931-ben.

A vámhivataloknál egyáltalában nincs do'og

Temesvár, január 11.

A temesvári vám forgalmát a kontingentálási rendelet teljesen megbénította. A szabad behozatal elakadt, de a kontingentált mennyiségek terhére még nincs import. Így előállt az a helyzet, hogy a vámhivataloknak egyáltalában nincs dol'oguk.

Egy néhány exportétel megy ki legfeljebb naponta az országból és a temesvári vámnál volt már olyan nap, amikor a vámirodának egyetlen tétele sem akadt.

Nagy munkalendület a Resica-műveknél

Temesvár, január 11.

A Resica-művek erőteljes munkához kezdett. A vajdahunyadi vasművektől 3000 vagon vasvasat és 300 vagon acélt rendelt. Megvásárolt Temesvár városától két lebontásra kerülő ócska hidat is, aminek a vasanyagát beönti és feldolgozza.

Ennek az erőteljes munkának a hátterében pedig azok a nagyszabású megrendelések állnak, amiket a gyár a jugoszláv kormánytól kapott. Jugoszlávia hadianyagokat rendelt. Ez mindenesetre eléggé megkezesíti azt az örömet, amit a lendületnek indult munka fölött érezhetünk.

Van azonban olyan jelenség is a Resica körül, amelynek maradék nélkül örülhetünk. Az új vajdahunyadi vascőgyárhoz, amelynek répeit a Ganz mérnökei most szerelik, Resica szállítja az anyagot és a gépkészítések nagy részét. Az új vascőgyár híre szerint 2000 munkást lát el munkaalkalommal.

Szabad az út Peking felé

Elesett Csu-Men-Kau városa

Sanghai, január 11

A japánok és kínaiak között kötött három napos fegyverszünet végetért és Japán ma általános támadást intézett Csu-Men-Kau városa ellen. Ma délelőtt a várost a japánok rohammal bevették.

A japán hadügyminiszterium a város bevételevel kapcsolatban kijelenti, hogy Jehol tartománya Mandzsúria szerves része s így a japánok tulajdonképpen nem tesznek egyebet, mint büntető expedíciót vezetnek azok ellen, akik Mandzsúria területére buvonnak.

Csu-Men-Kau elfoglalásával Japán útja Peking felé szabad. Most már teljesen tisztán látszik a japán hadsereg felvonulási célja: észak-Kínát el akarja venni Pekingtől, hogy így akadálytalanul benyomulhasson Jehol tartományába. A mennyiben Jehol is elfoglalta volna Japán, sor kerül Pekingre is, amit ugyan csak birtokába vesz.

A kínaiak természetesen szintén nem nézik tétlenül a japán előnyomulást, hanem minden tartalék erejükkel felvonulnak Jeholba és úgy látszik, hogy a végső és döntő ütközet Jehol területén folyik le.

Aki kijárókkal dolgozik, kevesebb adót fizet...

A kolozsvári háztulajdonosok szövetségének izgalmas közgyűlése és szenzációs határozata

Kolozsvár, január 11.

A kolozsvári háztulajdonosok szövetsége közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy hitelszövetkezetet létesít. A bizalmi válság és a hitelkrízis következtében nem lehet bankkölcsönhöz jutni bármilyen értékű ingatlan biztosítékot adva. A közgyűlés a hitelszövetkezet megalapítását határozatba hozta s az előkészítő munkálatok elvégzésére bizottságot küldött ki.

A közgyűlés erőteljesen szembehelezkedett a vízművek azon álláspontjával, hogy az új házak sem élvezhetik a szabályzatban előírt 50 százalékos kedvezményt. A vízművek erőszakoskodásával szemben a vízdíjak fizetésének megadása lesz a felelet s amennyiben emiatt a vizet elzárnák, úgy birtokháborítás címen pert indítanak. Együttal azonban küldöttség megy a városüzemeltetés s a polgármester előtt is leszögezi, hogy a tulajdonosok ragaszkodnak az 50 százalékos kedvezményhez, amit szerzett jognak tekintenek.

A megkezdődött adókvetésekkel kapcsolatban is állást foglalt a kolozsvári háztulajdonosok közgyűlése.

Elhatározta, hogy tiltakozni fog a pénzügyminiszternél a kivető bizottságok korrupt volta miatt.

A felszólalók ugyanis valamennyien arról panaszkodtak, hogy az adókvető bizottságok megjelenése előtt felhajtók dolgoznak, akik pénzért ajánlják segítségüket, mert módjukban van kedvezően közbenjárni az adó kivetésénél. A tapasztalat azt mutatja, — mondották a felszólalók —, hogy azok járnak jól, akik szóba állnak ezekkel a kijárókkal. Akik elkergetik őket, úgy, ahogyan megérdemlik, azokat öt esztendőre előre megnyomorítják. A törvény kijátszása, a galád kijárási és a megdöböntő részrehajlás így bizonyítottan látszik.

A közgyűlés leleplezésszerű határozata nagy izgalmat váltott ki a polgárság körében.

Az egész város kíváncsian várja, hogy mi lesz a pénzügyminiszter felelete a háztulajdonosok tiltakozására és milyen hatása lesz a tiltakozásnak a további adókvetéseknek.

Bomba, robbantás, összeütközés

a spanyol forradalom utóhangja

Barcelona, január 11

Bár a kormány leverte a vasárnapi lázadást, mégis Spanyolország területén a harcok fel-fellángolnak. Ceres városában a felkelők bombát dobtak egy képviselő házára s ez alkalommal

egy utcai járókelő meghalt, egy pedig életveszélyesen megsebesült.

Valenciában, akárcsak Sevillában, proklamálták az általános sztrájkot. A sztrájkoló munkások itt is bombákat dobtak, amelyeknek szilánkjai egy csendőrt és négy járókelőt súlyosan megsértettek.

Beteira városa mellett a zendülők felrobbantották a vasúti hidat. Sevillában pedig a sztrájkoló munkások összeütköztek a csendőrökkel s a verekezés során a csendőrök két szindikalistát agyonlőtek.

A kormány a külföld előtt úgy akarja feltüntetni a dolgot, hogy a vasárnapi forradalmat egészen leverte s ezért eddig még az ostromállapotot sem hirdette ki. A mai események azonban mégis arra kényszerítették, hogy rászánja magát az ostromállapot kihirdetésére.

Páris rendületlenül hiszi, hogy a luxushajók díszét bűnös kezek pusztították el

Páris, január 11.

Amikor az első jelentések jöttek Párisba az Atlantique csodás szép óceánjáró égéséről, a megdöbbenést követő reakcióban egy szó vitte a vezérszólamot: *Fátum*. De azután a közvélemény átsapott más hangnembe és mind sürűbben hangzik a *Fátum* mellett a titokzatos büntény lehetőség.

Mert a nyolc hónap előtt elpusztult Georges Philippard és az Atlantique katasztrófája között — a tűzkiütés és terjedés minősége és gyorsasága között, lehetetlen bizonyos hasonlóságot fel nem találni.

Kezdve azon, hogy a tűz a rádiókabin

alatt levő egyik elsőosztályú fülkében keletkezett, éppen úgy, mint a Georges Philippardnál. Ami itt is, ott is, lehetlenné tette az SOS továbbítását. És mindkét hajónak egyforma gyors vége: rövid három óra alatti, ugyyszólván teljes pusztulása. Az Atlantiquenak kiemelt maradványai, csak roncsai az egykor büszke óceánjárónak.

Az Atlantique, mint luxuszgőzös közlekedett Franciaország és Délamerika között. Hosszában 227, szélességében 33 méter hatalmas alkotmány volt a modern technika és raffinált elegancia minden járulékaival kiállítva.

De, mint a Georges Philippardnál, itt

is felmerül a kérdés: érdemes-e szemképráztatóan előállított gőzösöket konstruálni, ha a biztonság szabályait nem sikerül hathatósan érvényesíteni?

De talán érdemes kissé a kulisszák mögé is nézni. Tudni kell ugyanis, hogy miként az elpusztult Georges Philippard, úgy az Atlantique is, kettős célt szolgált. Mindkét hajó — háboru esetén — átszerelhető volt hadicélokra.

Hogy már most volt-e bizonyos személynéknél érdekük ép ezeket a hajókat ilyen eredményesen elpusztítani, vagy pedig — ép a csavaros technikai felszerelés miatt volt nagy a tűzveszély, azt majd a vizsgálat fogja kideríteni.

Az egész francia sajtó, kivétel nélkül a jobb és baloldali, igen erélyes vizsgálatot követel. Nem akarnak innpélyes sajnálatnyilatkozatok után napirendre térni a katasztrófa felett. Leon Meyer, a hajóügyi miniszter szigorú vizsgálatot ígért. Együttal, mint hatáskörébe tartozó szabályrendeletet, keresztl akarja vinni, hogy minden gőzös két rádió állomással legyen ezentúl felszerelve.

De mindezek az utólag kiagyalt újítások nem fogják életre kelteni a 19 embert, akik ott pusztultak el az égő hajón, vagy a tengerben. Utas, véletlenül nem is volt köztük és így az áldozatok csak a legénység soraiból kerültek ki.

A francia tengerészetet ért katasztrófák egész sorozatát közlik ez újabb nemzeti gyász alkalmával és mint egy szomorú „memento” áll a lista: 1928. december 31-én, a „Paul Lescap”-t tűzvész pusztította el a marseillesi kikötőben. — 1930. májusában az „Azsia” lángol fel a Vörös tengeren, egy sereg Mekkába igyekvő muzulmán zarándok halálos áldozatát követelve. Ugyanez év októberében a „Lamar-tine” gyul ki, amint Kelet felé hajózott. Követte sorban 1932-ben a „Georges Philippard”, míg most az „Atlantique” növelte a gyászos statisztikát. És talán valóban valami fátumszerű, hogy a Franciaországban konstruált „Pieter Cornelisz Hout” nevű hollandi hajó, 1931-ben, az amszterdami kikötőben gyulladt ki és hamvadt el teljesen.

Véletlen, sors, vagy fátum? Mindenestre sok emberáldozat.

Möndy Lona.

Ismét rátát szállít a magyar Nemzeti Bank

Budapest, január 11.

Az Új Nemzedék arról értesül, hogy a magyar Nemzeti Bank legközelebbi ülést tart, amelyen ismét a kamatláb mérséklését fogja tárgyalni. Hir szerint — mondja a lap, — ezen a gyűlésen a Nemzeti Bank kamatlábát ismét egy félszázalékkal mérsékli majd és így a magyar Nemzeti Bank kamatlába mindössze négy százalék marad.

Trotzkij leánya megmérgezte magát

Berlin, január 11.

Trockij egyik lánya, a Berlinben élő Volkovné, világítógázzal megmérgezte magát. A zilált idegzetű asszony attól tartott, hogy kintassítják Berlinből és félelmében öngyilkosságot követett el.

A pesti villamoskatasztrófa második súlyos sebesültje is meghalt

Budapest, január 11.

Gundel budapesti vendéglős kislánya, Mária, aki az emlékeztető zugligeti villamoskatasztrófa alkalmával életveszélyes sebesüléseket szenvedett, ma délelőtt az Új Szent János kórházban meghalt. A szerencsétlenül járt gyermeknek a koponyatörésen kívül arca és gégéje is annyira megsebesült, hogy az utóbbi időben már táplálni sem lehetett. Az orvosok ennek ellenére bíztak a kis Mária felépülésében, egészen ma délelőttig, amikor a többnyire eszméletlen állapotban fekvő gyermek állapota válságosra fordult és rövid haldoklás után kiszendvedt.

Kacziány Ödön festőművész halála

Budapest, január 11.

Kacziány Ödön festőművész 71 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunyt művész pályája kezdetén Barabásnak, a múlt század hírneves magyar festőjének a növendéke volt, majd a müncheni és a bécsi akadémiákon s a párisi École des Beaux-Artsban folytatta tanulmányait. Kacziány, aki eleinte leginkább humoros témákra támaszkodott, tínt fel, később freskókat is festett s mint művészeti író is szerepelt.

Trozkij beteg

Sztambul, január 11.

Trozkij, a száműzetésben élő szovjet államférfi nyolc nap óta beteg. Betegsége komolyabb természetű lehet, mert egyik titkára elutazott Sztambulból, hogy európai szakorvost vigyen Trozkij gyógykezelésére.

Hétlőn mond ítéletet a tábla a tordai kommunista perben

Kolozsvár, január 11.

Emlékeztet még, hogy a tordai ifjúsunk sok 1931. augusztus elsején tüntetést rendeztek, amelynek a során „Munkát és kenyeret!” felkiáltásokkal a városháza elé vonultak. A hatóság annak idején eljárást indított ellenük. A pernek 64 vádlottja volt, akik között két hónaptól 5 évig terjedő fegyház, illetőleg börtönbüntetést osztottak ki.

A kolozsvári Tábla felelősségét folytán tegnap foglalkozott az ügygel. A védők hangsúlyozták, hogy a „Munkát és kenyeret!” kiáltás nem minősíthető kommunista agitációnak. A nyomozó közegeknek a szokása, — hangoztatták a védők, — hogy palahánysszal az éhezők megélhetését követelnek, mindig monstre kommunista pereket inscenálnak, akár van alapjuk rá, akár nincs. Az ifjúsunkasokból, akiket közel egy hétig tartottak a szigurancán, egyébként is veréssel csikarták ki a „beismerő” vallomásokat.

A védőbeszéd elhangzása után az ügyész súlyosbíttatást kért. Ítélet a jövő hétfőre várható.

Peru és Columbia ismét egymásnak rohannak

Washington még közvetít, de nincs remény rá, hogy a két állam egymással megegyezzenek

London, január 11.

Peru és Columbia között egész röviden ismét kitör a harc. A két állam csapatai ellenségesen állanak egymással szemben és minden pillanatban megkezdődhetik a harcok.

A washingtoni kormány elvállalta a közvetítő szerepet, de semmi remény arra, hogy a két állam a közvetítés hatása alatt megbékéljen és a fegyveres támadásról lemondjon.

A háborús hangulat a tetőfokozaton. Nem is annyira a katonaság kívánja a háború azonnali megindítását, mint inkább a civil-lakosság.

Ramos perui tábornok Vasques columbiai hadvezérrel közölte, hogy amennyiben a columbiai csapatok a Ledetia felé való csapatvonulását meg nem szüntetik, ezt az operációt Peru casus bellinek tekintik és azonnal meg is kezdi a háborút.

Az iparostársadalom semmi jót sem vár a munkakamaráktól

Reinhardt Gyula iparosvezér nyilatkozata

Arad, január 11.

A munkakamarák szervezése az egész országban kezdetét vette. Talán legelőször Aradon indult meg a beszerzés munkája. Itt — s nyilván így lesz majd ez az ország többi városaiban is, — nem is várják meg, amíg a munkakamarai választások lezajlanak, hanem az ügyek vitelének azonnali kézbe vételére interimár-bizottságot szerveznek. Még meg sem született a gyakorlatban a munkakamarák rendszere, intézménye s máris átmeneti bizottság kerül előre, szinte kézzelfogható jelét adva annak, hogy milyen perspektívák állnak az új intézmény előtt.

Románia iparostársadalmára már jó elvett az új kamara-rendszerrel, amelytől minden előjel szerint semmi jót sem várható.

Ezt az általános nyugtalanságot, idegességet összegezi az a komoly nyilatkozat, amelyet az Ipartestületek Országos Szövetségének elnöke, Reinhardt Gyula az országsszerte ismertető iparosvezér tett a tárgyan a B. L. munkatársai előtt.

— Jót egyáltalában nem várhatunk az új kamararendszertől, — szögezi le előjáróban Reinhardt Gyula, — rosszra azonban annál több kilátás van e téren.

A munkakamara rendszere elgondolásában, felépítésében, rendeltetésében egyaránt figyelmen kívül hagyja az iparos-érdekeket, ezzel szemben egész egyszerűen megbontja az iparos-ság frontját, ami egyébként nyilvánvalóan egyik irányelv volt a rendszer megteremtésénél.

Emellett a munkakamara rendszere a hozzá nem értés szülötte is. Aki készítette, vagy akik készítették, nem voltak tisztában mindazokkal a fogalmakkal, amelyekkel a tárgyan tisztában kellett volna lenniük. Hogy egyebet ne mondjak, illetékesek mind a közelmúlt napokig a szó szoros értelmében nem tudták, hogy mi is az az Ipartestület!

Szervezete is alkalmatlanná teszi az újszülött intézményt egyébként arra, hogy komoly érdekképviseleti szervvé fejlődhessek, legalább is ami az iparosságot illeti.

Részletezve az aggodalmakat, erről van szó: Munkakamarai választó tag, mint most nyilvánosságra került, az iparos lehet, aki 10 munkásnál kevesebbet foglalkoztat s 20 lőerőnél kisebb hajtóerőt használ fel üzemében. Ezzel az intézkedéssel természetesen megbontották az iparosfront egységét, ellentétlőképessé-
günket, akció-energiánkat csökkentették. Mint a gyémántot, megköszörülték az iparosságot, hogy több apró felületen készségesen verhesse vissza a felsőbb akarat fényét...

Természetesen nem utolsó elgondolás volt az Ipartestület megtörésének lehető-

Az afrikai öserdő titka

Ez a csoda-film, mely teljes egészében az afrikai dzsungelben készült, az első és egyetlen, amely képen és hangban híven visszaadja az öserdő életét. 25 hónapos harcot az elemekkel, vadállatokkal és vad bennszülöttekkel folytatott Mr. Martin Johnson és felesége, akiknek ezt a csodás filmet köszönhetjük, behatoltak a dzsungelnek azon részébe is, ahol eddig még fehér ember nem járt. Kockára tették életüket, mikor mélyen bent a vadonban készítették filmfelvételeiket, ahová soha nap nem süt és ahol a groteszk külső törpe népek tanyáznak.

Fehér ember még soha nem mert ilyen vállalkozásba fogni, mint amilyen a „Congorilla”. Ez a film bővelkedik a legizgalmasabb jelenetekben, a legsodálatosabb felvételekben, vadállatokkal vívott halálos küzdelmekben és számtalan egyéb kalandban. Hónapokba került aránylag kis területek felkutatása. Sok ezer bennszülött vett részt ebben a 2 évig tartó veszedelmes játékban. Felfedezték a film számára: Kenyát, Tanganyikát, Kongót és Ugandát. Martin Johnson és felesége 2 év alatt sok helyet bejártak. Kenyan River-től le Nyagrobáig, át a vad Viktória-tóon a Kioga-tó vidékére Butiában keresztül fel a Murchinson övezéshez, az Alsertó, Kesanya, az Itura-erdő, Irumu, az Edmard-tó, az alumbongói hegység és Mikeno voltak főbb táborhelyek.

Az a feladat, hogy a gorillák hazáját felderítsék, magában véve is fehér ember számára a lehető legkockázatosabb kísérlet. Congorilla, a majmok királya, képes egy embert, minden különösebb megerőltetés nélkül megölni. Johnsonéknek sikerült legyőzni minden akadályt.

Mindenki nézze meg ezt a monumentális, csakis a természet után felvett, trükk felvételektől teljesen mentes filmet, amely minden intelligens embernek ritka élményt jelent.

sége is. Mint, sajnos, tapasztaltuk, ezt az átmentett intézményt, már csak azért is, mert csak Erdély és Bukovina kultiválták, rossz szemmel nézték s még rosszabb akarattal kezelték. Itt volt az alkalom, hogy ezt a régi szálkát kivegyék a tulzó sovinszták szeméből.

Az Ipartestületek intézménye minden jel szerint el fog sornadni, mert hiszen azok, akiknek tagoknak kell legyenek a munkakamarákban, nem képesek az illetéket kétféle fizetni s így kiondulnak majd az Ipartestületekből, amelyek ilyen módon elsorvadnak majd!

— És vajon milyen garanciákat nyújt az iparosság számára az újszülött érdekképviselet? Vajmi kedves! Hiszen az iparosság szava elvész majd az együttesben. A munkakamarák három osztályra tagozódnak: a munkásság, az alkalmazottak s a kisiparosok szakosztályaira, amelyek egymástól függetlenül adminisztrálnak ugyan, de dönteni, határozni csak a plenáris együttes képes. A kisiparosokat tehát összezárták két, vele semmiféle érdekközösségben nem álló foglalkozási ág érdekképviseletével s vajjon ki hiszi, hogy a gyakran — sőt, csaknem kivétel nélkül — munkaadó kisiparos „osztály” valaha is érvényesíteni tudja majd óhajait a kétharmadtöbbségnyi másik két

Astra Mozdó Brassó

TELEFON: 564

„osztállyal” szemben, vagy akár mellette.

— Itt osztályellentétek kerültek egy kap alá és ennek oka az, hogy a „legújakezozottabb” „illetékesek” is összetévesztették Ipartestületeinket a régáiban ipari Corporációk néven működő betegségyező alakulatokkal, ahol egy Corporationban van a munkás és a munkaadó, persze tájékozatlanságukban nem tudták, hogy ez a két intézmény merőben idegen egymással s hogy nemcsak kár, de felesleges is a munkaadót, vagy az iparost a munkással egy „érdekképviseleti” keretbe foglalni...

Külön kell arról is megemlékezni, hogy jöllehet az új intézmény alapján „körül van bástyázva” a demokratikus szabadságjogokkal — szinte ugyanazokkal, mint a polgári választójog elvei, — ez, sajnos, nem jelent semmiféle garanciát arról, hogy a kamarákat nem-e állítják majd be a politikai napraforgó szerepébe, mint ahogy az éveken keresztül történik a városi tanácsokkal. A tanácsfelosztás jó recept a kamarafelosztásokra, munkakamarai interimár-bizottságok szervezésére...

Minden esetre, — zárja le nyilatkozatát Reinhardt Gyula —, a gyakorlat mindent tisztáz majd. Azonban ezek azok az okok, amelyek miatt mi annyit ki-döztünk a munkakamarák rendszere ellen s ami miatt

Erdély, de sőt, Románia iparosai csak rosszat, újabb megpróbáltatást, reájuk megosztást, szabuk elfojtását várják a munkakamarák rendszerétől!

— Ez az újvívi ajándék, amelyet mi, a válságban fuldokló iparosok igazán elengedünk volna a kormánynak...

A nagyvárad bankbetétesek megmozdulása

Nagyvárad, január 11.

A nagyvárad bankok betétesei már régebben mozgalmat indítottak érdekeiknek hathatósabb védelméért s tegnap ismét izgatott hangú gyűlésen foglalkoztak a felmerült kérdésekkel. A gyűlésen mintegy 20 millió lejnyi követelést képviselő betétes jelent meg s a felszólalások hatása alatt azt a határozatot hozta, hogy a betétesek érdekeinek védelmére egységes eljárást dolgoznak ki és a mozgalomba még bele nem kapcsolódott betéteseket is csatlakozásra hívják fel.

SZINAJAI KASZINO

ÁLLANDÓAN NYITVA

NAGY SKI, BOBSLEIGH és RODLI VERSENYEK

RULETTE - BACCARAT

SIKERÜNK TITKA

BUTORAINK

minőségében és jutányos

ÁRAINKBAN

rejtik!

SZÉKELY és RÉTI

BUTORGYÁR R. T.

BRASOV BUKURESTI TARGU-MUREZ

Bűnügyi statisztika abból a megyéből, ahol már gangsterstílusban dolgoznak a csempészek

Tízezer bűnügy egy esztendő alatt

Szatmár, január 11.

Bűnös város és bűnös megye vagyunk. Talán a legbűnösebb Erdélyben. Most került nyilvánosság elé az a statisztika, amelyet a törvényszéki elnök készítetett el és amely a számok komor erejével igazolja, hogy Szatmármegyében az 1932. esztendőben, csaknem tízezer bűnügy került a törvényszék elé.

Tízezer bűnügy. Még magában is nagy szám, hát még ha tekintetbe vesszük az arányokat. Középes megye ez Erdély szélén, mert egy nagy darabját a békeszerződés Magyarországnak ítélte. Ketté van osztva a megye. Az egyik fele Romániában van, Szatmár

székkel, a másik fele Magyarországon van, Mátészalka székhellyel.

Tízezer bűnügy.

Ez a szám jellemzi legjobban a kettéhasított megye anyagi helyzetét. Speciális bűnök vannak itt, amelyek megnövelik a megszokott bűnök szörnyű számhalmazát. Speciális határszéli bűnök, amelyekre a nyomor, a könnyű kereseti lehetőség, a korrupció viszi rá a bűnösöket.

Sajnos, a szatmári törvényszék statisztikája nem tartja számon, hogy a tízezer bűnügy miképpen oszlik meg. Pedig roppant érdekes olvasmány volna.

Sok a csempészség, de kevés az igazi csempész

Például rengeteg a csempészség. Még most is nagy a szám. Legalább ezer a tízezerből. Ez csak a leleplezett, elfogott és kiderített csempészségek száma. Ami napvilágra került. Ami sikerült, amit sohasem fedeztek fel, azoknak a száma, meghaladja ennek ötszörösét is. Hiszen, ha nem így volna, nem lehetne csempészní.

Két határ is van közöttünk. Csehszlovákia és Magyarország. Halmi a csehországi és Péte, Óvári, a Magyarországi felé vezető közutak. Itt folyik át a selyem, a cigaretta, a textil, a kovakő, az öngyújtó, a cigaretta-hüvely, a cseh cipő, a sportcikk és sok minden más, amely a vámpolitika miatt kifizetődő üzlet a csempészeknek.

A duttyi, mint üz'eli rizikó

Amíg az áru a határon csuszott át, amíg szekéren, vonaton, derékra csavarva és mindenütt a szatmári raktár felé gurigázott, a tulajdonos egy szegény földhözragadt fuvaros, egy nyomorult kis zsidócska volt, aki pénzért vállalta a kockázatot. Ha rajtacsip-ték — becsukták. Ez volt az egyetlen rizikója, mert a pénzbüntetés őt nem érdekelte. A fogság tartalma alatt pedig busásan ellátta a

És itt megy keresztül a valuta.

Körülbelül ezer csempészési ügyet tárgyaltak és hét-nyolcszáz ügyben hoztak marasztaló ítéletet. Az állam kára sohasem térült meg, a kirótt horribilis pénzbírság csak írott malaszt maradt.

Sohasem az igazi csempész ülte le a fogházbüntetést.

Az igazi csempész Szatmáron a Dáciában ült és várta a jelentést, hogy az áru megérkezett és beszállították Szegény Izsák raktárába. Csak, mikor már az üzlet bizos volt, csak, mikor már nem kellett félni besúgótól, a felfedeztetéstől, akkor lépett előtérbe az áru tulajdonosa.

esaladját az igazi csempész, akit a strohmann sohasem adott ki. Mint a pelikán a saját vérével, úgy táplálta a sok, elkracholt kis egzisztencia, letört hajdani csempész, fuvaratlan fuvaros, a saját szabadságával a kinntmaradt családot.

Ez minden esetben így volt. Tudja ezt a bíró, a rendőr, a város, de segíteni egyik sem tudott rajta.

Villan a bicska az Avasban

A tízezer esetből jelentősen nagy számot mondhat magának az Avas.

Apró községek ezek, becsületes román nép lakik bennök. Korán vénülő, de fiatalságukban viruló szép fiatalok, sudár, izmos legények. Tolvaj, rablógyilkos, csaló, gazember ritkán akad köztük. Hétköznapi huzak az igát, őrzik a juhokat, harcolnak az ellenséges kemény és sovány természet eresztő kis hegyi földekkel, málékenyeret esznek és negyven esztendősen elpusztulnak pellagrában, ha ugyan előbb a szesz nem végez velük.

Mert egyszer hetenként, vasárnap délután minden korcsma megtelik táncolnak az ivóban és a fináncnemlő üstökön főtt olcsó pálinka szédületes mennyiségben csuszik le a szomszagos torkokon. Ilyenkor egy-kettőre villan a görbe, avasi bicska. Juon kacsint egyet Anicára, akinek Pável teszi a szépet. Pável a bicskához nyúl. Rengeteg a késelés és leg-többbször halálos.

És ezen a vidéken még mindig él a vérbosszu.

— Tine minte — tartsd eszedben, hirdetik és vallják az Avasban. Ha Tógyer apja husz

Politikai és erkö'csi bűnök

Az elmúlt esztendőben nagyon megszapordtak a politikai büntetések. Sok kom munista-ügy került a büntető-bíró elé. Nemcsak városiak, hanem falusi parasztok is. A sziguranca serényen dolgozik és nincs ne héz dologa, mert egyre több az állástalan. Egy re több a nyomorgó, egyre több az elkesere det, akit viszonyai kikerülhetetlenül a szélső balra sodornak. Felülnök sok intellektuel és aránylag sok fiatal leány került ezen a címen a törvényszék elé. A városi vádlottak nagy része harmincon aluli, a falusiak csaknem mind idősebbek, megfontolt parasztemberek

Jellemző tünet, hogy a hitelélet teljes csőd je ellenére, — különösen Nagybánya környé kén, — megszapordtak a váltóhamisítások. Mintegy harminc, teljesen irástudatlan pa raszt ember is a törvényszék elé került vál tohamisítás miatt. Ujjlenyomattal és nehéz kézzel vont kereszttekkel hamisították a vál tót.

A nagybányai körzetből bekerülő bünté se lekmények közül fel kell említeni az arany lapást, amely igen virágzik.

Jelentősen nagy szám a leánykereskedelem, a titkos prostitúció és a fajtalankodás. Ezek

Vigyázzon!

Az izzólámpa vásárlásánál pár bani látszólagos előny sok lei veszteséget okoz. Olcsó fényt vásároljon, ne „olcsó” lámpát!

Csak tökéletes, évtizedek tapasztalatai alapján készült márkáru teszi lehetővé, hogy kisebb áramköltséggel több fényt kapjon.

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPA

használatban olcsó és gazdaságos,

az esetek markánsan jellemzik a város leromlott erkölcsét.

Szinte összeszámíthatatlan a Monopol-kibágások száma. Elég, ha az utcán felvillan egy öngyújtó, már vádolt vagy. Napirenden vannak a razzziák a kovakő és a dohány miatt és — ugyancsak az Avasban — a tiltott pálinkafőzés miatt.

Ezek a tipikus határszéli bünteslekmények. Rablógyilkosság alig volt, de annál több szándékos emberölés.

Csalás, lopás, sikkasztás bőven akad. Csendőrbetartatás talán mindössze kettő került törvényszék elé.

De háromszáznál több azoknak a száma, a kik új vallás hirdetése miatt ülték a börtönt. Minden faluban van egy fanatikus „hívó”, aki, — mint hajdan az apostolok, fáradhatatlan buzgalommal agitál, dolgozik az új valás érdekében.

Ezekben az ügyekben rendszerint a falu papja a feljelentő, aki nem tűri az illegális konkurenciát. Igaz, hogy az ítélet sem tul-

szigorú. Néhány napi fogház és a hívők apostola újra kimehet a falujába, hirdetheti az ígét, verbuválhatja a hívők egyre szaporodó seregét.

Igy festenek a viszonyok az 1933. esztendő elején a határszélen.

Baradlai László

— Szenvedő nőknél a természetes „Ferenc József” keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalomban több megalkotója írja, hogy a Ferenc József víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

A sevillai munkásszövetség deklarálta az általános sztrájkot

Az anarchista munkásszövetségek fegyverrel kényszerítik a gyári munkásokat, hogy a munkát hagyják abba

Sevilla, január 11

A munkásszövetség kedden reggel Sevillában deklarálta az általános sztrájkot. Az anarchista munkásszövetségek felfegyverzett emberi végig járták a sevillai gyárakat és felszólították a munkásokat, hogy hagyják abba a munkát. A gyári munkások egyrésze várta ezt a „formai” terrort, hogy a felelősség alól mentesülten abbahagyhassa a munkát, a másik része azonban ténylegesen csakis a kényszernek engedelmessékedett.

Sevilla külvárosában egyébként is nagyon kritikus a helyzet.

Az anarchisták lépten nyomon sortűzzel

támadják a villamos pasutakat, úgy, hogy a villamostársaság kénytelen volt a közlekedést beszüntetni. A belvárosban a délelőtti folyamán még erős rendőri fedezettel közlekedtek a villamosok, de mivel az anarchisták ezeket a villamosokat is fegyverrel támadták,

a belváros forgalmát is le kellett állítani.

A sevillai egyetem előtt a délutáni órákban a rendőrség és a forradalmárok formálisan megütköztek. A harc órák hosszat tartott és annak eredményeként öt súlyos sebesültet kórházba szállítottak.

Stalin a közeli háboru kitörésével számol

Az orosz ipar negyedik hónapja hadianyagokat gyárt

Moszkva, január 11

A Moszkvában kedden megjelenő valamennyi napilap és ugyancsak ezen a napon az összes rádióállomások teljes terjedelmében közvetítették Stalinnak azt a beszédét, amelyet az ötéves terv negyedik évfordulóján a kiegészített szovjet központi tanács előtt tartott. A B. L. tegnap szűkszavú jelentés alapján beszámolt már erről a beszédéről, amelyhez ma tovább azt a kiegészítést kaptuk, hogy Stalin beszéde egész Európában nagy feltűnést keltett.

Stalin beszédében többek között ugyan is azt mondta, hogy

Szonjeterozsországnak a közeli háboru veszedelmével kell számolni.

A háborus veszedelmet növeli az, hogy a szovjenek nem sikerült minden szomszédos államával megneemtámadási szerződést kötni és az, hogy

a Távol Keleten nagyon kiélesedett a helyzet.

Ennek tulajdonítható, hogy az ötéves tervnek az ipar fejlesztésére vonatkozó részét a szovjet száz százalékos megvalósítani nem tudta, mert a negyedik év utolsó négy hónap-

jában a nehéz ipari üzemek kénytelenek voltak ahelyett, hogy program szerinti iparcikkeket gyártottak volna, hadiipari felszerelési cikkek gyártására áttérni.

Stalin beszédét az egész világsajtó nagy érdeklődéssel tárgyalja és ahhoz igen érdekes és egyéni kommentárokat fűz.

— MANIU SZILÁGYSOMLYÓ DISZ-POLGARA. Szilágysomlyóról jelentik: Szilágysomlyó városa az elmúlt vasárnap nagyszabású közgyűlés keretében avatta diszpolgárává Maniu miniszterelnököt. Az impozáns közgyűlésen Szilágysomlyó egész társadalma megjelent.

Félrevezetik Önt, ha „OLLA” helyett silány u ázatokat választanak. Ua-sítsa vissza gasz-odj! eredeti

LUX MOZGÓ, BRASSÓ

PREMIER

PREMIER

Csütö.tökön, január 12-én
a legnagyobb ZEPPELIN-film:

A LEVEGŐ HŐSEI

Az UFA filmgyár monumentális drámája a sarkvidék felfedezéséről.

HIREK

— A RAJZOLT ZENE. A hangosfilm tudvalegően úgy jön létre, hogy a hanghullámokat, amint az már a gramofonlemezeken is történik, grafiai képekre alakítják át. Ezeket a képeket filmvászonra rögzítik s egy megfordított sorrendben dolgozó készülékkel újra tünegőssé változtatják át. Egy Pfenniger Konrad nevű német a grafiai ábrázolások tanulmányozása közben arra a gondolatra jutott, hogy a képeket nem átalakított zenéből fejleszti, hanem rajzmintákkal állítja elő. A reprodukciós készülék szempontjából ugyanis teljesen mindegy, hogyan állott elő a grafikai kép. Ennek a tanulmánynak a jövője e pillanatban még beláthatatlan. Ha a találmány beválik, nincsen szükség zenekarokra; valaki egyszerűen rajzokat készít, amiket a reprodukciós készülék zenére ülteti át.

— IDŐJÁRÁSJELENTÉS. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint továbbra is jobbára felhős idő várható, helyenkint kisebb havazással és lényegtelen hőmérsékletváltozással.

— NEM MENNEK VIZSGARA A SZATMÁRI RENDŐRTISZTEK. Szatmárról jelentik: Ismeretes, hogy a belügyminiszter rendelete értelmében a rendőrtiszteknek február hónapban ismét vizsgáznok kell és csak a sikeres vizsga után maradhatnak még állásukban. A rendelet nagy visszatetszést váltott ki az érdekeltek között és bukaresti példára a szatmári rendőrtiszti kar huszonegy érdekelt tisztviselője elhatározta, hogy megtagadják az engedelmességet, nem mennek el a vizsgára, hanem a táblánál keresetet indítanak az állam ellen. A rendőrtisztek nagyrésze többször véglegesített tisztviselő és megalázkodnak, de egyben kilátástalannak is tartják, hogy öreg fejjel odaálljanak harminc tárgyból levizsgázni. A tisztviselők elhatározták, hogy a kereset eldőléig szolgálatukat továbbra is pontosan ellátják.

— HA A BIRKOZÓ MEGHARAGSZIK. Nagyváradról jelentik: Kinos botrány zavarta meg a BTC farsangi táncmulatságát amely egyébként a legjobb hangulatban zajlott le. A vidámságtól hangos táncteremben Török János közismert birkózó, táncra kért egy fiatal leányt, aki éppen akkor egy nagyváradi szabómester fiával táncolt. A táncos nem akarta táncosnőjét átengedni, mire Török rátámadt a fiatalemberre és areul ütötte. A hatalmas erejű atléta pofonjától a fiatalember néhány méternyit repült s aztán véresen bukott el a táncterem parkettjén. A kinos bál afférennek egyébként hatóság előtt lesz folytatása.

— EGY MUKEDVELŐ DETEKTIV ÁLLÍTÓLAG KINYOMOZTA A TEKEI GYILKOSKAT. Marosvásárhelyről jelentik: Annak idején részletesen beszámoltunk a tekei rablógyilkosságról, amelynek Coman János adóhivatali perceptor esett áldozatul. A tetteseket, akik 602 ezer lej készpénzt zsákmányoltak, még nem sikerült eddig foglyul ejteni. A nyomozók száma most váratlanul megsaporodott. Kisch Ottó beszercei lakos, aki az nsziták—magyar monarchia alatt csendőrszázados volt, saját költségén leutazott Tekére, ahol állítólag a tettesek nyomára bukkant. Az ambiciózus amatőr-detekti, akit hírek szerint a nyomravezetőnek kitűzött 50 ezer lej kecséget, Marosvásárhelyre utazott, ahol közölték észleleteit az illetékesekkel. A rendőrség most az újabb adatok értelmében folytatja a nyomozást.

— KI TUD RÓLA? Nagy Sándor 34 éves, középtermetű, Brassó, Közép-utca 96-a szám alatti lakos, január 8-án reggel eltávozott hazulról és azóta oda nem tért vissza. Ismertető jele: barna haj, himlőhelyes arc, öltözeté pedig: fekete nadrág, barna télikabát, szürke kalap. Ha valaki hollétéről tud, értesitse feleségét Közép-utca 96-a szám alatt.

KÖRÖSLADÁNYI
a GEWERBEVEREIN-ban II és 12-én

Báli háború Krasznán

azaz

Itt-ott még akad békehangulat

Szilágysomlyó, január 11.

Ugy történt az, hogy Kraszna város maroknyi román társadalma hosszas előkészítések után megalakította a román nőegyletet. Ezt a nevezetes társadalmi eseményt Szilveszter éjszakáján táncmulatsággal ünnepelték meg. S ezen a szilveszteri bálon történt valami, a melynek nyomában szépen, bőségesen, ágat-bogat hajtva, kivirágzott a békebeli bál-romantika.

Milyen egy ilyen nőegyleti bál? Olyan, mint a többi. A cigány muzsikál, a párok táncolnak, a szála közepén ott áll a majomsziget, szemeit legeltetve, köröskörül a lányos mamák és a petrezselyemtröszt helyi képviselői, künn a szálához kapcsolt területeken minden rendü-rangu urak, jó mélyen lenézve a pohár fenekére.

Ugy ment minden, mint a karikacsapás. Aztán egyszer, sajnos, hogy perencyi pontossággal nem állapíthatjuk meg a történelmi időpontot, Ghetie Kornél krasznai főszolgabíró odalépett a cigányhoz.

Valami ilyent mondhatot a cigánynak: — Ácsi, morel... Huzzatok már vagy ardeleánát, vagy akár csárdást... Az öregek is táncolni akarnak, nemcsak ezek a modern fiatalok!...

A cigány megvakarta a füle tövét. Abba maradt a tangó, az az andalító tangó, amelyet a régi erkölcsökön nevelkedett főbíró ur kifogásolt, vagy nem maradt abba, azt e pillanatban nem is fontos megállapítani.

A banda primás nélkül muzsikált tovább, a párok, az andalító tangó melódiájában ösz-

szesimulva, ügyet sem vetettek a primás hiányára. Ellenben észrevette a főbíró ur és a cigány csendes diplomáciai tárgyalását Vajda Sándor krasznai főbíró felesége s odalépett energikus arccal a cigányhoz:

— Ki fogadott meg téged? — kérdezte. — Ki dirigál neked?...

A cigány igazságos ember volt s a bátorság sem hiányzott belőle, mert így felelt:

— A nagysága fogadott minket...

— Hát akkor tangót muzsikáltok! — zárta le a vitát ellentmondást nem tűrő hangon a főjegyző ur felesége.

S itt bujik ki a szeg a zsákból, azaz a békehangulat a tangótól és egyéb modern víztáncoktól távol álló Ghetie főbíróból. Aki röviden és hivatalosan csak ennyit mondott Vajda főjegyző feleségének:

— Gural!

Ami, ha nem is szószerinti, de fölöttébb találó magyar fordításban csak így volna visszaadható, hogy:

— Kuss!

Sulyos szó, amelynek konzekvenciái szoktak lenni. Vajdáné nagyságos asszony éppen olyan váratlanul, éppen olyan keményen és határozottan

meglendítette gyöngéd kacsáját és nem tangós, hanem csárdás pofonnal felelt a durvaságra.

A pofont többen látták, de a nemes vármegye és a nemes város háboruszkodásába senki sem avatkozott bele.

És a bál, a kedélyes, hangulatos nőegyleti bál vidáman, mintha semmi sem történt volna, tovább zajlott a tangó ritmusára.

Ujabb fordulat

És aztán jött a hajnal, a bál is végefelé közeledett, a mulatság résztvevői már készülődtek hazafelé.

Ghetie Kornél éppen hűsítő sétára ment ki az udvarra, amikor egy borzító hang odakiáltotta:

— Szégyeld magad, disznó!

— Ki az? — kérdezte a főbíró ur felháborodva.

— Eni! — harsogta a borzító hang tulajdonosa és csattanós pofont adott a sötétben a főbírónak.

De az sem volt rest: nekigyürkőzött és visszavágott.

Ur adta, ur kapta. Uri társasjáték, nőbel gesztus folytatni, ameddig folytatható.

De az udvaron felharsanó csatakiáltásokra és csattanásokra kitódult a bál közönség és felferjedve választotta szét a lovagias párvialdiban összegabalyodott feleket: Ghetie főbíró és Vajda főjegyző.

AZ URIMURI KOMOLY KÖVETKEZMÉNYEI

A felek nagy dörrel-durrall hazamentek. Az urimuri után azonban történt valami. Nem az a bizonyos lovagias eljárás, amelynek végén összecsecentek volna a párbajkardok, vagy eldördültek volna a párbajpisztolyok. Nem ez történt, régi receptre, pedig a pofonok, azok igazán markáns, békebeli pofonok voltak.

★ CSIKI SANDOR ÉS NEJE csikmadéfalvi malmát megvásároltam. Felhívom az eladó hitelezői figyelmét, hogy követeléseiket eladóval 1933. január 21-ig rendezzék. E határidőn túl semmi felelősséget nem vállalok. Joan Olteanu.

— TIZ ÉVI FEGYHÁZRA ÍTÉLTÉK TÖZSÉR LAJOST, AKI LE AKARTA LÖNI 35 ÉVI HÁZASSÁG UTÁN VALNI AKARÓ FELESÉGÉT. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék büntető tanácsa kedden, a késő esti órákban hozott ítéletet Tözsér Lajos bűnügyében. Amint már jelentettük, Tözsér azért került bíróság elé, mert le akarta löni feleségét, aki 35 évi házasság után otthagya őt. A kedden megtartott tárgyaláson, a mely egészen a késő esti órákig tartott, a bíróság Tözsér Lajost 10 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Tözsér a súlyos ítélet ellen az ítéletláblához felebbezett.

— ELJÁRÁST INDÍTOTT AZ ÜGYÉSZSÉG A CSIKSZÉPVIZI ÁLLAMI ISKOLA IGÁZGATÓJA ELLEN. Csikszederéről jelenik: Még az ősz folyamán részletesen ismertettük Nastasescu Miklós csikszépvizi állami iskolai igazgató viselt dolgai. Oly könnyelműen kezelte az iskola vagyonát, hogy néhány év alatt közel kétszáz ezer lej hivatalosan megállapított kárt okozott a községnek. Most a csikszederai ügyészség Hamzea bíró vizsgálata alapján sikkasztás címén eljárást indított a kulturázónas keresztes vitéz ellen. A vizsgálóbíró január 20-ára rengeteg tanút idézett be az ügyben. — Mindezek ellenére Nastasescu mégis tanít és vígan éli illegális uton szerzett vagyonából életét.

fonok voltak.

A folytatás azonban épp olyan távol állt a régi receptől, mint a tüzes csárdás a csuszomázó tangótól.

Ghetie főbíró ur kard helyett tollat ragadott és jelentést tett a történetekről, az őt ért hallatlan inzultusról a vármegyei prefekurnak. És tollat ragadott Vajda főjegyző ur is, megírva a megírvalókat Ghetie főbíró uramról, aki nem átalított bálteremben inzultálni egy védtelen hölgyet.

És a nemes vármegye kijöven sodrából, magát Zima szubprefektust küldötte ki Krasznára, bizottság-élen, hogy tiszta helyzetet teremtsen az affér ügyében.

S ezzel az aktuális a régi romantika virága hervadozni is kezdett. Zima szubprefektus megkezdte a kihallgatásokat.

S az már csak nagyon stílusztalan és méta akkord a krasznai nemes vármegye és nemes város lovagias/afférjának izgalmas történetében, hogy Pop Kornél dr. ügyvéd illetékes helyen benyújtandó kérvényt szerkesztett, arra összeházalt 400 aláírást. A kérvény lényege csak annyi, hogy a minisztérium helyezze el Krasznáról Vajda főjegyzőt, aki nem átalította feljebbvalóját tetteleg inzultálni. Mert két dudás egy csárdában nem férhet meg.

Lehet, hogy világháború jön, de Krasznán, — a bál pofonok is bizonyítják, — boldog béke honol.

— MEGÖRÜLT AZ ÜGYVÉDI IRODÁBAN. Csikszederéről jelentik: Osváth Pál csiksművei érettségizett fiatalember hosszú idő óta szívbajban szenved. Betegsége miatt elvesztette állását s az utóbbi időben annyira kilátástalan helyzetbe került, hogy kisebb pénzügyi problémákból tengette magát. Egyik mecénása, dr. Sándor Gábor csikszederai ügyvéd volt. Ma újból segítségért ment az ügyvédhez. Az irodában csak az ügyvéd titkárnője tartózkodott, aki leültette a szerencsétlen fiatalembert, hogy várja meg az ügyvédet. Osváth néhány pillanat múlva felugrott. Feszegtetni kezdte az ajtókat, amivel a házban egyedüllevő nőket annyira megijesztette, hogy ablakon át akartak menekülni. A járőrelők figyelmesek lettek és nagynehezen megfékeztek a dühöngő fiatalembert, aki néhány pillanat múlva már normálisan sétált az utcákon, anélkül, hogy tudná, egyik legjobb mecénása házában önkivületi állapotában, milyen riadalmat okozott.

— EGY MILLIÓ SZUNYOG KIIRTÁSA EGY ÓRA ALATT. Courdon francia tudós 18 éves leánya máriól-holnapra híressé tette nevét találmányával, amellyel egy óra alatt több mint egymillió szunyogot lehet elpusztítani. A kisasszony már régóta kísérletezik apjának laboratóriumában. Itt ismerte fel azt a nagyvonzóerőt, amelyet az ibolyántúli sugarak a rovarokra gyakorolnak. Ennek alapján szerkesztette meg készülékét, amely erős reflektorral felszerelt lámpából áll. A szunyogokat odavonzza a reflektor fénye, légüres térbe kerülnek, egy zsákba, amelyben elpusztulnak.

AZ UNIO ELSŐ NŐI ÁLLAMTITKÁRA

Roosevelt elnök Frances Perkins asszonyt munkaügyi államtitkárrá szellette ki.

Erdély közgazdasági élete

— HATVAN SZÁZALEKÉRT VESZIK A TAVALYI BÚZAPRÉMIUM KÖVETELÉSEKET. Temesvárról jelentik: Itt néhány napja az a hír járja, hogy a földművelésügyi minisztérium a még hátrálékos kenyérbélyeg-pénzeket beinkasszalja és azután az egész dosszart átteszi a pénzügyminisztériumba. Az a körülmény, hogy a földművelésügyi miniszterium a kenyérbélyegek hátrálékos pénzeit beszedi és a dosszart kifizetés végett átteszi a pénzügyminisztériumhoz, kedvező auspiciumnak kell tekinteni. A megszorult gazdák és terményesek tájékoztatáságát most az ügynökök és pénzemberek kihasználják és egyre-másra veszik a még hátrálékos búzaprémiум követeléseket. Ezek a pénzemberek negyven százalékos levonással veszik a még ki nem fizetett prémium követeléseket, holott állítólag a kenyérbélyegekből most legközelebb is annyi pénz folyt be, hogy az utóbbi napokban Bukarestben újabb soronkívüli prémium kifizetések is történhettek.

— A KALLA RT. LETT A PYRAM EGYEDÁRUSÍTÓJA. Temesvárról jelentik: A B. L. beszámolt arról, hogy a Pyram paszta jogát az öt lejes paszta és a Mecher Testvérek bádógarugyár vette meg. Jelentettük azt is, hogy az új alakulat január elsejével megkezdte ismét a Pyram gyártását. Ujabb jelentéseink szerint a Pyram paszta egyedárusítását a Kalla r. t. kapta meg.

— A MARGINEA UJ VEZÉRIGAZGATÓT KAP. Temesvárról jelentik: Még annak idején jelentette a B. L., hogy a Marginea megvásárolta a Resicai falepároló rt.-ot. A Marginea vezérigazgatója Huber Rudolf, most elhagyta állását és visszaköltözött Grácba, de eddig még nem történt intézkedés odavonatkozólag, hogy helyét ki töltse be.

— SZEMERE MIKLÓS LEMONDOTT A NAGYVÁRADI UGIR CSOPORT ELNÖKSÉGÉRŐL. Nagyváradról jelentik: AZ UGIR nagyváradi csoportjának Szemere Miklós, a Biharmegyei Takarékpénztár vezérigazgatója volt az elnöke. Szemere Miklós a változott viszonyokra való tekintettel lemondott a helyi csoport elnökségéről és ebben az ügyben a nagyváradi csoport tegnap rendkívüli ülést tartott. A csoport sajnálattal elfogadta Szemere lemondását és új elnöké az eddigi alelnököt, Friedmann Hermannat választotta meg.

A BECSULETES EMBER
— Tegnap kölcsönkértem a szomszédomtól egy könyvet és képzeld, egy tízpengőst találtam benne.

— Visszaadt nekí?

— A könyvet? Természetesen! (Ulk.)

IRIGYLÉSREMÉLTÓ HELYZET

— A tegnapi hangverseny után a hallgatók elhalmozták szerencsekívánataikkal az énekesnő nagypapáját.

— Miért ép a nagypapáját?

— Mert az teljesen süket.

(Berlingske Tidende)

Ügyes

RÁDIÓ-

ÜGYNÖKÖKET

keresünk fix és jutalékkal Erdély nagyobb városaiba. Ajánlatok: „Amerikai” jelige alatt a kiadóba

Beszélgetés az arisztokrata forradalmárral, aki ma már csak egy nagyon érdekes emberre egyszerűsödött

KAROLYI MIHÁLY A MAGYAR KÖZTARSASÁG VOLT ELNOKE EUROPA MEZŐGAZDASÁGI ÉS POLITIKAI UJJASZERVEZÉSÉTŐL VARJA A VILÁG MAI VÁLSÁGÁNAK ENYHÍTÉSÉT

Genf, január 11.

Károlyi Mihály, a magyar ősirózsás forradalom egykori vezére szomorú jellegű politikai ténykedése óta nem játszik ugyan aktív szerepet a politikában, de látszan érdeklődik Európa új eseményeinek alakulása iránt és igen nagy agilitással izóvi a maga tervét.

Néhány hónap óta Genfben időzik, közben Európa majdnem minden országát bejárja. Hosszabb időt töltött Amerikában is, Oroszországban és Spanyolországban, ahol különösen az új mezőgazdasági termelési rendjét tanulmányozta.

A végtelen ló kalendáriumnál tizenhárom esztendő szaktítottunk le Károlyi aktív szereplése óta és talán nem egészen mentes minden érdeklődéstől, megkérdezni a rövidéletű magyar köztársaság egykori fejét: Quo vadis Domine?

Károlyi egy penzióban lakik, egyikében azoknak a tipikus genfi szállásoknak, amelyeknek semmi, de semmi különös jellegzetessége nincsen. Az elnök ur nagyon visszavonultan él, nem is lehet egykönnyen érintkezést találni vele. E sorok írója azonban már évekkel ezelőtt meglátogatta őt Párisban, úgy, hogy Károlyi engedélyezett egy kihallgatást, ha egyébként nem, legalább azért, hogy tudomra adja, cikket nem vállalt ki nála jó hatást, mert nagyon elfoglalt voltam vele szemben.

Károlyiék rendkívül nagy gondot fordítanak gyermekeik nevelésére, illetve arra, hogy a tizenhétéves, gyönyörű Éva, (ő lesz Károlyi titkára), a 15 éves Ádám és a tizenhárom éves Judit teljesen otthonosak legyenek — angol neveltetésük után — most már a francia nyelvben és kultúrában is.

Maga a magyar arisztokrata-forradalmár lázasan és mondhatni válogatás nélkül falja a könyveket. S bár különösen a történelem, az államszocializmus és a földbirtokrendezés kérdése izgatja, asztalán sok modern irodalmi terméket is látok, köztük Márai Sándornak „Idegen emberek” című könyvét, amire külön is felhívtam figyelmemet. Károlyi a bajok egyik okát Európa mezőgazdasági termelésének ősi nőtában látja.

Csak hogy Károlyi Mihály ismert szélsőséges világnézete folytán az irányított terrogaadásának szegődött hívéül.

Ugy látja, hogy a mezőgazdaságban képzetlenség lesz konkurrálni azokkal az államokkal, amelyek mint Kanada, Ausztrália, Oroszország és Amerika nagykitérjedésű szüsterületek és síkságok felett rendelkeznek.

Említesre méltó ebben csak az, hogy a magyar földbirtokrendezés egykori lelkes híve pillanatig sem sajnálja a magyar falu ugynevezett ősi erényét a gépiességtől, a racionalizált termelésből, amelynek keretei között szerinte a legnagyobb fenyegetésszámba fog menni „lemenni a tanyákra, a faluvégre és a földet turni”. De hát a magyar köztársaság egykori elnöke — mint előttem kissé különös hangszíval mondotta — egyáltalán nem tartja magát „romantikus forradalmár”-nak, hanem csak azt nézi, hogy a világ éhezze tömegin, Amerikában csak éppen úgy, mint nálunk fenyegető munkanélküliségen, milyen politikai berendezkedés és termelési rend tud a legtöbbet segíteni.

Elbeszéli, milyen impressziókat szerzett Oroszországban és Amerikában a folyamatok megduzzasztása és a mesterséges öntözés kapcsán, amelyek segítségével ma már nem probléma többé, akár egész hatalmas termőterületek éghajlatát megváltoztatni. Az ültetést a bevetetetlen területeken a repülőgépről fogja elvégezni. Néhány esztendő múlva olyan olcsó lesz a kenyér, hogy pauszálában fogjuk fizetni. Csak hogy akkora gazdasági forradalom sodrában uszunk, hogy ezzel a ma tomboló diktatúrák, sem a genfi hazugságvár nem tudnának hatékonyan megbirkózni, itt nincs más hátra, mint

Európa gazdasági és mezőgazdasági rendjét egészen új alapokra átszervezni. Mikor Közép-európa helyzetét penditem meg, Károlyi Mihály elhárítólág szól: — Ha Magyarországnak visszaadnák minden területét, sőt még hozzácsatolnák akkora kiterjedésű vidékeket, amilyen Románia, úgysem szünne meg a krízis! Nézzé csak Amerikát, ezt a paradísi földterületet, százhuszmillió ember gazdasági vámtérületét, amely dúskálódik petrolumban és nyersanyagban, amely az obligát négerutálaton felül semmiféle

faji és vallási gyűlölködés luxusát nem engedi meg magának, e földrészt, amelynek számára a háború csak amolyan Big Parade-ot, diadalmas felvonulást jelentett Európával szemben, nos Amerika mégis olyan borzalmas válságot él át ezidőszertől, amilyenhez fogható nem fordult még elő a történelemben.

— És miért? — kérdi inkább önmagától a vörös gróf. Mert a Gép forog és magával ragadja a mai rossz termelési rendet is.

Most már szenvedélyesen ontja a szavakat a töké, a nagyhatalmak és a Népszövetség ellen:

— Tizenhárom éve, hogy megalkották a Népszövetséget. Vezérlőmotívuma a béke volt és az együttműködés, a demokrácia, valamint a szociális jóléti intézmények kiépítése.

Semmit, de semmit nem valósított meg belőlük a genfi intézmény.

Béke helyett új háború zúdult az emberiségre, felfegyverkezés helyett felfegyverkezés következett, demokrácia helyett fasiszta diktatúrák késleltetik a népek egymásratalálását.

Jóléti intézmények helyett tömegnyomor öntötte el a világot.

— A hazugságokra felépített Nemzetek

Szövetsége, miként a kártyavár, összeomlott! Mindjárt az volt az első hazugság, hogy Genf nem akart a Népek Szövetségének parlamentjévé válni. Ebben a klubban csak a különböző kormányok kiküldöttjei adtak egymásnak találkozót. A legkörülmönfontabb beállítás viszont az volt, mintha a nagyhatalmak a Nemzetek Szövetsége megteremtésével a béke megalapozását akarták volna szolgálni.

— Nem a béke, hanem a versaillesi szerződés megvédése volt az igazi cél.

Holott éppen a versaillesi béke intakt fenntartása zárja ki a békét!

Károlyi most felemeli kissé a hangját:

— Hazugság volt, hogy a Nemzetek Szövetsége megalapításának komoly szándékában állt volna akár a demokrácia, akár a szociális intézmények kiépítése.

Hisz Versailles palojában még a wilsoni tizennégy pontba foglalt demokratikus elveket is sorra felrugta,

amennyiben plebiszcitumok helyett hatalmi szóval rajzolta át Európa térképét.

— A kapitalizmus nem merete belátni a háború után, hogy képtelen lesz keresztülvinni a Wiederaufbau művét. Minél bizonytalanabbá vált a helyzet Európában, annál inkább kénytelenek voltak felfegyverkezni magukat a kapitalista

Pierre Cot szerint maga Franciaország kezdte meg a békeszerződések revízióját

A francia külügyi államtitkár védekezik a revizionista vád ellen

Páris, január 11.

A német, osztrák és magyar sajtó nagy örömmel fogadta a hírt, hogy a francia kormány a Népszövetségnek az ország képviselőivel Pierre Cot, francia külügyi államtitkárta bízta meg. A közép-európai államok kihangsúlyozták, hogy Pierre Cot a békeszerződések revíziójának nagy barátja és így a szerződések revíziójának ügye nagyszerűen halad előre, ha már maga Franciaország is olyan megbízottal képviselteti magát a Népszövetségben, aki nyíltan és fenntartás nélkül a szerződések revíziójának híve.

Pierre Cot ezekkel a felfogásokkal és kommentárokkal szemben ma nyilatkozatot adott a Petit Journal munkatársának és abban kijelenti, hogy a revízióval szemben való álláspontját illetőleg az európai sajtóban sok valótlanság látott napvilágot. Ő a revízió kérdésében mindössze

pártja elveihez hű, amely szerint

a revízió lehetősége benne van a népszövetségi alapokmány 19. paragrafusában

és ezen az alapon éppen Franciaország volt az, amely a békeszerződések revízióját kezdeményezte akkor, amikor hozzájárult ahhoz, hogy a német jóváteteleket töröljék és amikor a békeszerződésekben fixírozott háborús adósságok rendezését maga kívánta.

Mint Herriot, úgy ő is azt hangoztatja, hogy a békeszerződések nem örökéletűek és azokat aszerint kell módosítani, ahogyan a béke életüteme azt megkívánja. Ugyanekkor abban is a Herriot álláspontján van, hogy a szerződések egyoldalú felborítása megengedhetetlen, azokat tehát csakis békés úton és kizárólag a Népszövetség keretein belül lehet megváltoztatni.

Amerikában napok alatt 10 százalékkal emelkedett a buza ára

Romániában négy és fél vagon tengeri ér annyit, mint egy vagon buza

Temesvár, január 10.

A világgiacon az utolsó néhány nap alatt a buza ára átlagban tíz százaléko emelkedett. Csikágó január 3-án még csak 43, január 7-én már 48.50-nel jegyezte a búzát. Ugyanez a helyzet Winipegben, ahol a január 3-i jegyzés 44.37 volt, a január 7-i pedig 48. Liverpool is reagált a buzahesszra, ahol január 3-án 409 font volt az ár, de már január 7-én 411.75-ig emelkedett az ár.

Ezek az árak kivétel nélkül májusi búzára vonatkoznak.

Budapestben nemcsak a májusi, hanem már a márciusi buza ára is emelkedik. Budapest január 2-án 12.96-tal jegyezte a búzát, január hetedikén már 13.37-tel.

Ennek a hirtelen áremelkedésnek az az oka, hogy

az amerikai vetésjelentések nagyon kedvezőtlenek.

Hozzájárul még az áremelkedéshez az a körülmény is, hogy Amerikában kétmillió, Kanadában pedig egy félmillió bushellel csökkentek a készletek.

Ez az oka annak, hogy a buza ára az összes tengerentúli tőzsdéken jelentősen

emelkedik, amihez hozzájárul még az is, hogy Rooseveltnek azt a tervét, amely szerint a buza árának emelése céljából a vetésterületeket ebben az esztendőben csökkenteni kell, a legfőbb gazdasági bizottság elfogadta.

Ezzel Amerika tervgazdasági kísérletbe kezd, amire az európai piacok úgy reagálnak, hogy a búzával szemben barátságosabb a hangulat. Nagyon érdekesen reagált Budapest már a mely a december 22-i 12.98-as mélyponton szemből január hetedikén már 13.37-tel jegyezte a búzát.

Magyarország exportkutatásai egyébként is megjavultak, mert kilátás van arra, hogy az új osztrák keverési rendelet jóvoltából újabb kontingenseket szállíthat, Ausztriába, de még azért is megjavultak a kilátások, mert Csehszlovákiával és Olaszországgal kedvezőbb kereskedelmi szerződéseket köthetett, tehát a budapesti búzaár emelkedését nem lehet teljesen a tengerentúli áremelkedések számlájára írni.

Az amerikai hatás Csehszlovákiában még nem jelentkezett, sőt roszban az erős kínálat folytán az árakat csak intervenciós vásárlá-

államok, úgy a belső ellenségeikkel (munkanélküliek), mint a küllelenséggel szemben. Ezért kell ma Németországnak fegyverekznie és ezért kell a dolgozó francia tömegeknek is a hadiiparból szorítani ki a foglalkozási lehetőséget.

Szerinte a nagytőke azért nem kacérkodhat többé a demokráciával, mert ha csak az igazi parlamentarizmusnak is szabad folyást engednének, rövidesen vesztélybe jutna a magántulajdon rendszere.

— Már pedig elképzelhetetlen volna — ugymond —, hogy négy vagy öt évig a magántulajdon rendszere alapján gazdálkodjunk, akkor egyszerre áttérjünk a kollektív tulajdonra és megfordítva.

Szinte makacs ellenszenvvel szól a II. internacionáléről, amely azt hitte, hogy a kapitalizmus úgy szembemered majd a bajok áradatával, olyan elmláthatatlannal és sziklaszilárdan, mint a Sion hegye.

Károlyi Magyarországról bizonyos jöleső szordinóval a hangjában beszél, ami valahogy mégis letompítja szenvedélyes mondanivalóját. Megkérdeztem azt is tőle, nem szenved-e a honvágytól?

— Hát erről az érzéskomplexumról jobb, ha atvány Lajost hagyom beszélni. Ő illetékebb, meg aztán ő egyuttal előnyt is ki tud csikarni a maga részére.

Az évek bizony nyomot hagytak rajta, lábát egyre jobban fájlalja és botra támaszkodva jár. Ma már nem az volt az érzésem, amikor másfélórát együttlét után, amely alatt végül mégis szívélyesre vált köztünk a hangulat, elbucsztam Károlyitól, mint néhány évvel ezelőtt Gárisban, amikor azt hittem még, hogy Károlyi elégtételt kaphat, talán még szobrot is, amiért valamikor annyi hévvel követelte a világvizitator elolását. Ez a Károlyi Mihály, nem hiszem, hogy belekapcsolódna már az új világrrend felépítésébe.

Seidner Imre

sokkal tudják fenntartani és azzal, hogy a cseh vasutak a rosznak újabb fuvarfedezményeket adtak.

Jugoszlávia már jobban reagált és ott a búzában a kínálat nap-nap mellett gyengébb a gazdák készleteiket visszatartják.

Bulgáriából szintén rossz vetésjelentések érkeztek. Nálunk egyes vidékeken a vetés szintén kedvezőtlen. A temesi piacon tengerben — az argentinai hírek hatása alatt, — 1000—1500 lejes emelkedést tapasztalnak.

A temesvári buza és lisztpiacon a helyzet kezd barátságosabb lenni, amit annak tulajdonítanak, hogy a régi készletek fogytának és hogy a fogyasztók a magasabb árakba már-már beletörődtek, bár a tengeri erős konkurrenciája a buza árát nálunk nagyon ontja. Szinte példa nélkül álló, hogy nálunk ma egy vagon búzáért négy és fél vagon tengerit adnak.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

— EMELKEDNEK A HEREMAG ÁRAK. Amint előre látható volt, a karácsonyi ünnepek után a heremag iránt megindult az érdeklődés. A tartós, nyomott hangulathoz és árakhoz viszonyítva azt mondhatjuk, hogy az árak rohamosan emelkedtek, úgy, hogy 15—16 lejről 20 lejre szöktek fel és még további áremelkedések várhatók. Az árhullámszás január hó folyamán fogja elérni kb. a tetőfokát, amikor az export céljára való vásárlások a befejezés stádiumába jutnak. Ma a jó heremagért 20—21 lejrt fizetnek kg-ként ab termelő.

Egy most kiadott kimutatás szerint az Egyesült Államokban az elmúlt tizenkét évben több, mint tízezer bank ment tönkre. Ezek közül hateráz bank a legutóbbi négy évben zárta le pénztárait. Az 1932 év első tizennégy hónapjában ezerszáz volt a bankbukások száma.

Az 1932 év végén a csehszlovák Nemzeti Bank arany- és ezüstkészlete 1.708 183 ezer csehszlovák korona volt, a bankjegyforgalom 3.643.178.000 koronára rugott. A bankjegy fedezete 41.8 százalékról 41.2 százalékra csökkent.

A súlyos gazdasági viszonyok és a devizanehezéségek következtében Csehszlovákia fürdőhelyeinek a látogatottsága is erősen csökkent. A múlt évben mindössze hetvenötezer külföldi látogatta Csehszlovákia fürdő és üdülőtelepeit az 1932 évi százhuszezer külföldi vendéggel szemben.

A belga gyufatröszt az 1932 évben tízmillió frank nyereséget ért el az 1931 évi 102.000 frank nyereséggel szemben. A trösztöt néhány évvel ezelőtt Kreuger Ivar alakította a nagy nyereség lehetővé tette a gyufatröszt fejlesztését és már egy francia és egy belga gyufagyárat is megvásárolt.

Szerkesztői üzenetek

F. Sámuel, Olthéviz. A kérdés már nem aktuális. Az adókedvezmények ugyanis január elsejével megszűntek. — Sz. Antal, Pankota. Az 1931-es korosztálybeli köz-katonák 1933. október 15-én szerelnék le. — Prahova. Rengeteg technikai ág van és így nem tudunk Önnek iskolát ajánlani addig, míg nem közli, hogy a technikai szakma melyik ágában akarja kiképeztetni magát. Azt azonban nem hisszük, hogy akadjon olyan iskola, amely „levelezés” útján művészetit vizsgára előkészít. — Őzo, N. Imréné, Arad. Legnagyobb sajnálatunkra, nem tudjuk ezeket a dolgokat értékesíteni. E pillanatban azok az írók sem tudják műveiket értékesíteni, akik az irodalmi piac versenyén tiűlekednek. Mindennek dekonjunkturája van, így az íróművészt is. Minden sajnálatunk szerencsétlenül jár leányán, de mindentől eltekintve is, az a kis Poporárius, amely ilyen apróbb dolgokért esetleg járna, sorsán nem sokat lendíthetne. Amennyiben megcímzett és megfelelően felülbírta levélborítékot küld, ez alkalommal kivételként a beküldött kéziratokat vissza küldjük. A visszbírók január 15-ig elvárunk. — K. G. L., Brassó. Verséből mindekellette azt lehet észrevenni, hogy a múlt század, vagy talán még régebbi századok „jó öreg költőinek” a hatását viselik magukon. Ez manapság semmiesetre sem érvény, de ettől függetlenül is szép számban akadnak költeményekben olyan hibák, amelyek nem csak, hogy a versek egyéni hangját aláássák, hanem a ritmusukat is sértik. Egész sereg olyan szöveget használ, amelyet már apáink is elavultnak bélegeztek. „Dallamár” ilyesmit ma nem lehet leírni. Tulságosan kiszélesíti a „költői szabadság” határait. A „nemez” tudvaleg a billiard- és iróasztalokat burkoló zöld, vagy másszintű posztó, nem pedig a „nemzeti” ige egyik jelenidejű alakja. A „Babiloni ének” című versének elég jó a ritmusa, csak a gondolatok konvencionálisak. Legbiztosabb ígéret az 1-es számú című vers, amelynek gondolatmenete már inkább alkalmazkodik a mai igényekhez. Mindent összevetve: verselési készsége határozottan van, költői egyénisége azonban még nem alakult ki. Véleményünk szerint a letűnt idők poétáinak a műveit már átböngészte, vesse tehát magát ugyanilyen ambícióval a modern költők írásaira s akkor esetleg olyan verset ír, amit más értelemben is annak nevezhetünk. Verses füzetét néhány napig megőrizük. Ha beküld érte a szerkesztőségbe, kivételként kiadjuk.

L. J., Ákos. A községekben éppen úgy szedhetnek a községi előjárások cégtábládot, mint városban. A törvényt nem helyezték ha-

tályon kívül és így az 1932-ben is fennállott. — R. Lajos, Parajd. A falusi kiskereskedőknek nem kell sem Regisztrat, sem Inventar, sem Journalt vezetniük. — 18.124. számú előfizető. A hadirokkantoknak nincs földadomentségük és így azt három évvel nem szabították meg. Az egyenes adóról szóló törvény S. paragrafusának c. pontja kimondja, hogy a háboruban tönkretett földek attól az időponttól kezdve, amelyben ismét termőképesek, öt évig adómentesek, de ez a paragrafus Öntre nem vonatkozik. — Házulajdonos. December 31-ig befizethette volna egyszeres illetékkel a be nem mutatott ház-bérszerződés utáni adót. Ez a büntetés-menteség december elsején azonban lejárt és ma csak háromszoros illetékezéssel fizetheti be az összeget. Nincs kizárva, hogy ezt a büntetés-menteségi kedvezményt mégis meghosszabbítsák. — Kisgazda, Csomafalva. Legyen szíves írja meg nekünk az ottani közbirtokosság elnökének és a falu papjának nevét. E nevek ismerete után adatait lekontrolláljuk és a kérdéssel a B. L.-ban foglalkozunk. — T. A., Madéfalva. Regényét szívesen elolvassuk és arról véleményt mondunk. Így előre nem tudunk nyilatkozni, hogy azt a B. L. leközölné-e? Ha véleményünkre súlyt helyez, várjuk a regény kéziratát. — W. S. Cr. Vegyipari szakiskoláról nem tudunk, ellenben a bukaresti, jasi és kolozsvári egyetem orvosi fakultásai mellett működik egy Institutul Chimic, amely az Ön céljainak valószínűleg megfelel. Működésük a kolozsvári intézethez felvilágosításért fordulni. — N. L., Nehoiu. A brassói román. kath. főgimnázium internátussal egybekötött. Címe: Brassó, Kolostor-utca 25. Vezetője: Király Henrik tanár. — 72.244. sz. előfizető. Az A. J. S. motorkerékpár romániai vezérképviselete a Leonida r. t. Bukarest. Közlekedési cím nem szükséges. — V. A. Sárkány. Minden levélre válaszolunk és ahol a válasz nem igényel különösebb utánajárást, szinte postafordultával válaszolunk. Az Ön esetében csak az történni lehet, hogy levelét nem kaptuk meg. Kérjük, ismételve meg a kérdést. Válaszbélyeg nem szükséges. — H. F., Holdopnaua. A közleménynek szívesen helyet adunk. Bármikor rendelkezésére állunk.

SORSJEGYEKRŐL:

T. D., Ágas. Olasz Vöröskereszt sorsjegye 36 lírát nyert. Szelvénye tovább játszik. Boódi Gy., Brassó. Nem nyert. Sch. Viktor, Odorheiu. Nem nyert. Bolyai G. Dénes, Beclan. Az olasz nyert 35 lírát és a szelvénye tovább játszik, a magyar és osztrák sorsjegyek teljesen értéktelenek. K. Albert, Dépa. 3089. szériájú 1926. évi osztrák építési sorsjegye nyert 15.50 schillinget. Többi nem nyert.

Wittenberg, Ghelinte. Nem nyert. K. B., Csikszereda. S. Berkovits, Lupeni. Nem nyertek. U. I. Az első játék első osztályának húzásán a kért szám nem nyert. K. Margit, Roscani. Utánanéznünk s pár héten belül itt válaszolunk. Többeknek. A sorsjegyiroda közvetlenül csak 20 lej válaszbélyeg ellenében válaszol.

Az összes kül- és belföldi sorsjegy-nyeremény jegyzékeket állandóan figyelemmel kíséri és a B. L. olvasóinak felvilágosítást nyújt Steiner J., Suplacul de Barcau, Jud. Bihor.

Iskolák Egyesülete

— A ZERNESTI RÓM. KATH. EGYHÁZ-KÖZSÉG folyó hó 7-én tartotta rendes évi közgyűlést, amelyet dr. Péter Antal elnök nyitott meg. Először Mánya Ferenc csikszeredai gimnázium tanár emelkedett szóra, aki meleg szavakkal emlékezett meg Huber Ferenc zernesti mészárosról, aki 50 ezer lejt, s Dombhy Lajos plebánusról, aki 20 ezer lejt adott iskolaépítési célokra. Dr. Péter azt indítványozta, hogy Huber válasszák meg számadó gondnokká, a gyűlés több részvevője azonban titkos szavazáshoz ragaszkodott, amelynek a során Grabányi Károly volt gondnokot választották meg újból.

— ÉRTESÍTÉS. A kolozsvári református teológiai Fakultás hallgatóit értesíttem, hogy kedvezményes vasúti jegy váltására jogosító igazolványuk érvényességét a CFR vezérigazgatósága 16531—932 sz. alatt meghosszabbította s az erről szóló körrendelet a CFR hivatalos lapja jan. 12 számában közzétette megtörténik. Kolozsvár, 1933. január 9. A kolozsvári ref. theol. Fakultás igazgatósága.

Társas utazás

BUDAPEST—WIEN—
SALZBURG—INNSBRUCK
kedvezményes áron.

Jelentkezés január 20-ig.

Kronstädter Skiverein-nél
Karpathenverein és
Europa Menetiügynökségben
Brassó Korona-szálló épületében

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűből 12 lej. Vasárnap: 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzetes hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Eladó Fordson traktor, ekével, Kleiton Schultewort cséplővel, esetleg elcserelehető négyes gőzgarnitúrával. Bartha Sándor, Kovászna. 185

ELADÓ

1 pár új löszerszám,
1 Regiszter kassza,
1 amerikai íróasztal
minden új állapotban
BRASSÓ, HIRSCHER-UTCA 6.

GYAPJUHARISNYÁK, CÉR-
NAHARISNYÁK, STUCNIK
kötését vállalom, felnőtteknek
és gyermekeknek. Olcsó árak
és nagyon tartós minőség. Há-
tulcső-Kőbánya-utca (Nic. Filip-
pescu) 59., jobbra földszinten. 177

Burgonyát vennék vagonté-
telben. Ajánlatokat „Prima”
jellegre Rudolf Mosse, Arad. 171

Hallotta?!

1 pár **sárcipő**
(1 minőség)
NŐI - - - Lej **89**
FÉRFI - - - Lej **99**
CORSO CIPŐ-
ÁRUHÁZ
BRASSÓ, WEISZ MIHÁLY-UTCA 9.

Az Én Ujságom

negyedévre 70 lej

ELEKES Hirtlap-
iroda
Brassó, Kapu-utca 6. sz. alatt

Oltvázi üzemből levő szítá-
malom eladó, vagy bérebeadó.
Ambrus Károly, Csikszögöd. 195

Diesel motorokat, modern
szisztémájú, újat, vagy ke-
véssé használtat keresünk, egy
kb. 100 és egy másik, kb. 60
H. P. erőset, valamint 70—80
kw-os áramfejlesztőt. Részletes
ajánlatot „Iris” Porcellángyár-
nak, Cluj. 194

Lakás

Egy vagy két szobás, fürdő-
szobás lakást keresek. Címeket
„Gyermekeken házaspár” jel-
legre a kiadóhivatalba kérek.

Szoba, konyha lakás kiadó.
Ugyanott bútorozott szoba is.
Brassó, Crisan 30. 163

KIADÓ modern négy szobás
lakás, összes mellékhelyiségek-
kel, kitűnő levegőjű helyen,
mészkelt házbérrel. Cím 137.
szám alatt a kiadóban.

Keresek fa-raktárhelyiséget,
istálló és udvar használatra.
Ajánlatok „Raktárhelyiség”
jellegre a brassói kiadóba. 189

Allást nyer

Irattárosnak fiatal, intelli-
gens asszony felvétetik. Aján-
latokat a brassói kiadóba „Irattá-
ros” címre. 191

Allást keres

50—100.000 lej kaucióval ren-
delkező fiatalember pénztárno-
ki állást keres, vagy rentabilis
üzlethez betársulna. Cím 150.
szám alatt a brassói kiadóban.

Vegyes

Annak, aki a kutyát szereti
és megbecsüli, odaajándéko-
zunk egy hatodik évét betöltött
nőstény farkaskutyát (tisztá
fajkutyát). Érdeklődők közülük
pontos címüket a kiadóban
„Kutyabaráti” címre. 164

Impotenciát garanciával
megszüntetnek. Bizalommal ír-
jon: válaszbélyeges levelet a ki-
adóba „Diszkrét” jellegre.
851011

Biri néni szakácskönyve
egyetlen háztartásban nem nél-
külözhető. Ára köve 150 lej.
Megrendelhetők a Brassói La-
pok könyvosztályától.

MEGNYILT a
**Diana gőz-
és
kádfürdő**
BRASSÓ,
Szentánnos-utca 27

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 30152—932.

HIRDETmény

az állampolgársági jegyzékbe való utólagos
beíratásra vonatkozólag.

Az igazságügyi minisztérium 1932. évi no-
vember 28-án 90.899 sz. alatti kelt rendelete,
valamint a belügyminisztérium 1932. évi de-
cember 15-én 15.676. A. sz. a kelt rendelete
alapján ezennel közhírré tesszük, hogy az
1932. október 18-án kelt 244. számú hivatalos
lapban közzétett törvény által az állampol-
gársági jegyzékbe való beíratásra egy új ha-
táridő, 1933. szeptember 1-ig engedélyeztetett.
Ezen törvény rendelkezéseinek alkalmazása
céljából a következőket hozzuk tudomásra:

1. Az utólagos beíratás iránti kérvények
közvetlenül azon községi előjárószághoz inté-
zendők, ahol a kérvényezőnek 1918. december
1-én községi illetősége volt.

A kérvényben azon személyek nevei is ki-
tűntetendők, akik a kérvényezővel együtt a
jegyzékbe felveendőek.

2. A kérvényhez a következő iratok csato-
landók, amelyekből kitűnik:

a) hogy a kérvényező 1918. december 1-én
az egyesülés alkalmával, az egyesült területe-
ken községi illetőséggel bírt.

b) hogy az állampolgársági jegyzékek össze-
állítása idejében lakhelyétől távol volt,

c) hogy nem optált idegen állampolgárság-
ért,

d) hogy a jegyzékből való kihagyása végett
nem nyújtott be felelőzést, vagy ha felelő-
zett, melyik volt a visszautasítás indoka,

e) hogy azelőtt semmiféle uton nem adott
be kérvényt a jegyzékbe való utólagos felvé-
tele iránt, amely elutasítást.

Együtt a házassági anyakönyvi kivonat,
vagy a kiskorúak születési bizonyítványai
csatolandók, akik a kérvényezővel egyidejűleg
beírandók.

3. A lakhelyüktől távollevőknek azok tekin-
tendők, akik távol voltak azon községtől, ahol
községi illetőségük volt.

4. A második pontban említett iratokkal el-
látott kérvényeket a polgármesteri hivatal az
igazságügyi minisztériumnak fogja előterjesz-
teni, véleményezés céljából.

5. A minisztérium véleményezése alapján,
a polgármesteri hivatal jóváhagyó, vagy el-
utasító határozatot hoz, a minisztérium véle-

SPORT

Rövid sporthírek

A Nemzeti utolsó mérkőzését Törökország-
ban a szmirnai angol és olasz vegyes csapat
ellen játszotta és győzött 5:0 (2:0) arányban.

A Ferencváros téli turája során összesen
10.363 kilométert utazott. A Bocskai útja
7419 kilométer volt.

Steinbach Péter, Románia válogatott kö-
zépfedezete, január 25-én megy Angliába tre-
nertanfolyamra.

A magyar szövetség azt tervezi, hogy a
január végi bajnoki versenyre meghívja az
innsbrucki versenyekre Magyarországon át-
utazó szöket. Hasznos lenne, ha a román ver-
senyzők is starthoz állnának.

Megkezdődött a BTE sítanfolyama a bras-
sói Póstaréten. Négy oktató foglalkozik a
kezdők és haladók tanításával, minden kedd,
csütörtök és szombat este 8—10 óráig.

A magyar profiválogatott szombaton indul
nagy turájára, melynek során hat mérkőzé-
si játszik Nyugateurópában. Máriássy profika-
pitány szerdán este állítja össze a 16 tagból
álló csapatot.

A nemzetközi pívószövetség Magyarorszá-
got bízta meg az Európa-bajnoki versenyek
megrendezésével.

TRITSCH Sportáruház

postacsomagokban vidékre is szállít
felszerelt ski-t, rodli, korcsolyát stb.
BRASSÓ, Str. Voivodul Mihai 20 (Kolostor-u)

★ LEGALABB 10.000 ASSZONY használja
és dicséri naponta Biri néni szakácskönyvét,
mert többszáz kitűnő konyha receptje alap-
ján, mindenki könnyen vezetheti a legigó-
nyesebb háztartást is: levesek, sülték, előéte-
lek és tészták, befőttek és savanyúságok ké-
szítésére egyaránt szolgál kitűnő receptekkel.
De nem hiányzik belőle a halak, fagyaltok
sem, amint hogy megtaláljuk benne azt is,
mik a teendők a dísznőlések körül, hogyan
kell zöldséget aszalni, szappant főzni, kenyé-
ret sütni, kávét főzni, veteményeket, káposz-
tát télire eltenni, zsirt olvasztani és — pulisz-
kát főzni. Egy szóval: felöleli a háztartás
konyhai részének minden ágát, receptjei vilá-
gosak, egyszerűek, mindenki számára érthe-
tőek. A vaskos kötet ára tartós, kemény kö-
tésben 130 lej.

ményezésének megfelelően. A polgármesteri
hivatal határozatának egy másolata kifüggesz-
tetik, a kifüggesztési jegyzőkönyv az ügyira-
tokhoz lesz csatolva.

6. Ha a polgármesteri hivatal határozata el-
len felelőzést adott be, az összes iratok a
felelőzéssel együtt a törvényszékhez külden-
dők át.

7. A beíratásra vonatkozó határozat jogerő-
re emelkedése után a kérvényező az állampol-
gársági jegyzékbe felvétetik a jóváhagyó ha-
tározat számának és keltének megemlékezésével.

Brasov, la 28. Dec. 1932.

Primar:
Dr. C. Voicu m. p.

Secretar General:
Socaciu m. p.

VICKI BAUM:

BALESET

a legnagyobb 68 lejes Athe-
naeum könyv. — Kapható a
Brassói Lapok Könyv-
osztályában

PITIGRILLI:

A 18 karátos szüz

Boccaccio szellemességének,
fantáziájának, erotiká-
jának és humorának olasz
örökös, aki vak-
merő produkció-
lával mégsem
sérti soha
a jóíz-
lést

ÁRA
96 lej

ÁRA
96 lej

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA